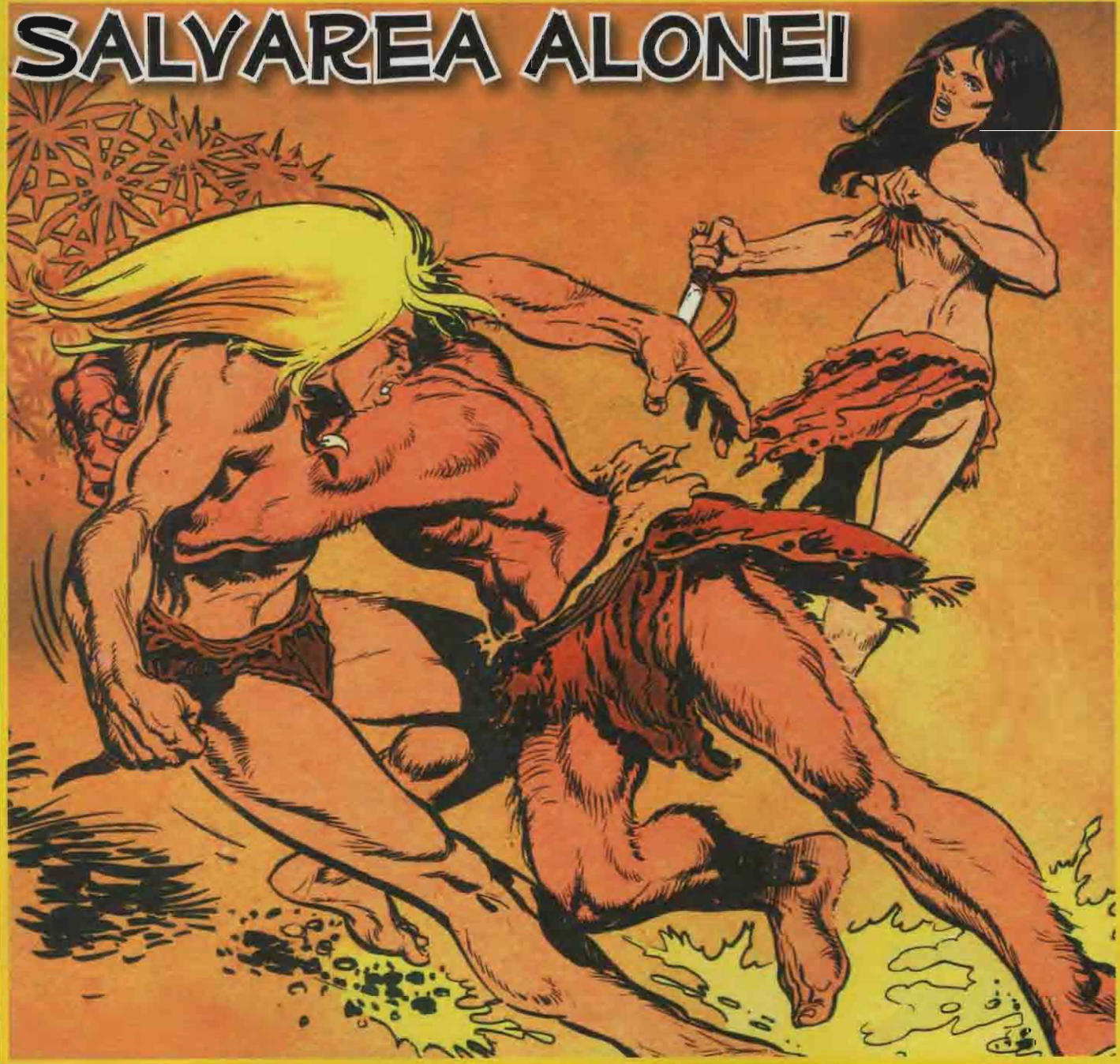




RAHAN

NR. 3 * MARTI, 15 Iunie 2010

SALYAREA ALONEI





TE TRIMITE ÎN SAFARI

**CÂȘTIGĂ O AVENTURĂ ÎN
AFRICAAAAAAA!**

*Concursul se va desfășura pe o durată de 26 de săptămâni în perioada 1 iunie – 23 noiembrie 2010.
În cadrul concursului vor fi oferite cinci excursii a câte trei persoane în Africa (15 excursii tip safari).*

MECANISMUL CONCURSULUI ȘI CONDIȚIILE DE PARTICIPARE

Colecționează cele 26 de cartoane numerotate de la 1 la 26 și trimite-le într-un plic la OP 33, CP 80, București, pentru concursul „Rahan te trimite în Safari”.

**15 EXCURSII*
DE NEUITAT**

Cumpără în fiecare zi de marți, începând cu 1 iunie 2010, pachetul compus din ziarul „Adevărul” și revista „Rahan”, în care vei găsi următoarele:

În numărul 1 al revistei „Rahan”

⇒ un plic ce conține un pliant cu descrierea pe scurt a mecanismului de concurs și un abțibild cu primul talon de participare la concurs.

În numărul 2 al revistei „Rahan”

⇒ un album pentru colecționarea de abțibilduri cu Rahan și un abțibild

În numerele 3-26 ale revistei „Rahan”

⇒ câte un abțibild în fiecare număr

Suplimentar, în numerele 10, 20 și 25 ale revistei „Rahan”

⇒ câte un abțibild cu Joker, ce poate înlocui orice carton lipsă, dar nu poți utiliza mai mult de 3 cartoane tip Joker.



**Adevărul
holding**

Expediază toate cele 26 de taloane* diferite, în plicul oferit odată cu primul număr al revistei Rahan, la OP 33, CP 80 București, pentru concursul „Rahan te trimite în safari!” Poți folosi orice alt plic, dar organizatorul concursului suportă taxele poștale de expediție numai pentru plicul oferit gratuit împreună cu primul număr al revistei Rahan.

Menționează pe plic sau în interiorul acestuia, cîteș, toate datele de contact (nume, prenume, adresa completă din cartea de identitate sau buletin și numărul de telefon) și te înscrii automat în concursul „Rahan te trimite în safari!”.

Desemnarea câștigătorilor se va face prin tragere la sorți. După extragerea plicului câștigător și verificarea condițiilor de participare, vor fi anunțate în ziarul „Adevărul” numele câștigătorilor. În cazul în care primele plicuri extrase nu îndeplinesc condițiile de participare la concurs, stipulate în prezentul regulament, se va continua extragerea până la desemnarea câștigătorilor.

Organizatorii își rezervă dreptul de a modifica, în caz de necesitate, data tragerii la sorți, cu notificare prealabilă, păstrând numărul și valoarea maximă a premiilor anunțate inițial.

*Denunțăm „talon” partea din abțibild care rămâne după decizia acestuia.

15 CINCI EXCURSII A CÂTE TREI PERSOANE FIECARE

Citește regulamentul complet al concursului pe www.adevarul.ro/colectia-carti.html

CUPRINS



ZEUL
SOARE PAG. **4**

SALVAREA
ALONEI PAG. **19**



UNEȘTE PUNCTELE
ȘI DESCOPERĂ IMAGINEA PAG. **39**

JOC



PICTURILE
RUPESTRE:
ARTĂ DIN TIMPURI
STRĂVECHI

PAG. **14**

OMUL
PREISTORIC
PAG. **64**



ANIMALUL
MAGIC

PAG. **44**

DIN NUMĂRUL URMĂTOR

PAG. **66**

ZEUL SOARE

RAHAN

RAHAN FIUL YREMURILOR SĂLBATICE

RAHAN AR
FI TREBUIȚ SĂ
LANSEZE SĂGEATA
MAI DEVREME!

TEXT: R. LECUREUX
DESENE: A. CHEREȘ

FIUL LUI CRAȚ
CĂ A URMĂRIT
ZBORUL
CARE...

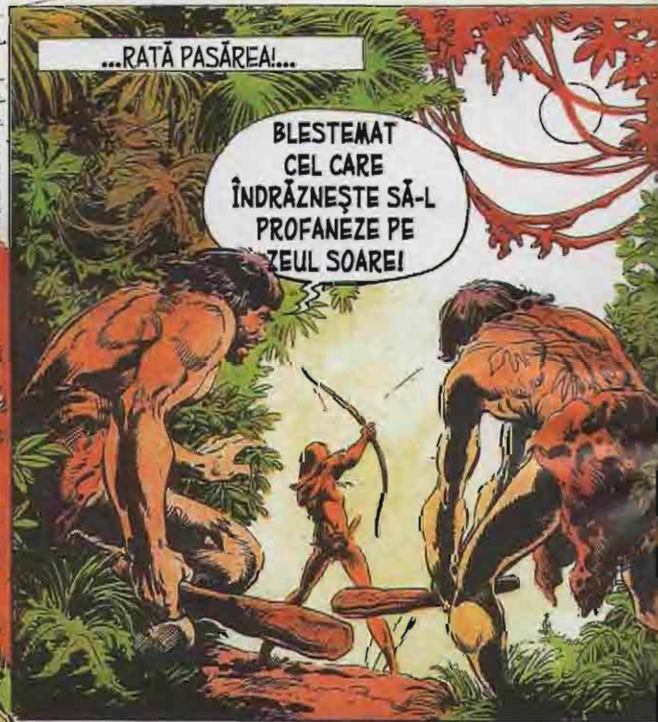
REGRETĂ
PREA MULT
ZĂGANULUI

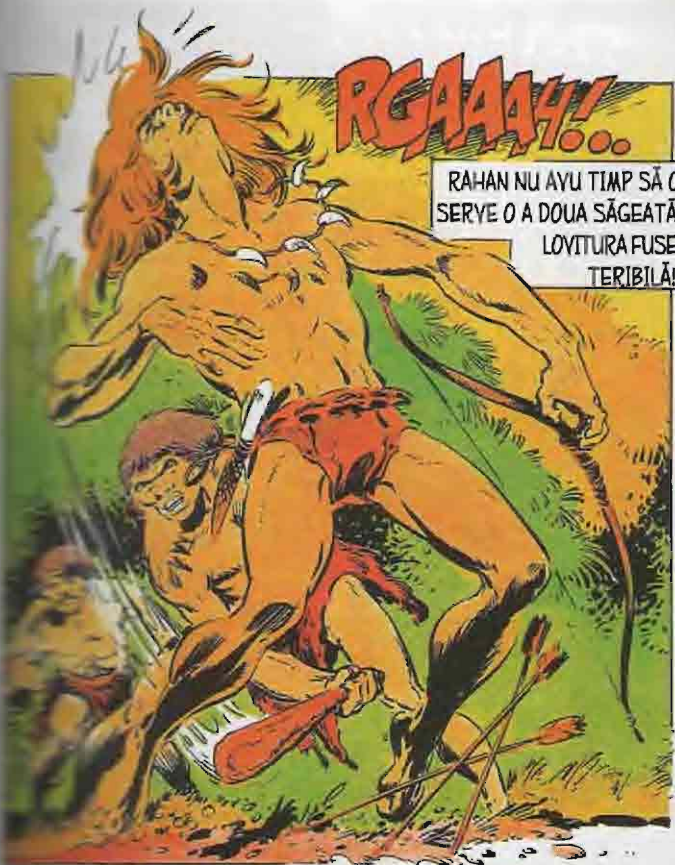


TRECEA ACUM PRIN FAȚA SOARELUI! EL
SLOBOZI SĂGEATA... DAR... ORBIT DE DISCUL
STRĂLUCITOR...

...RATĂ PASĂREA!...

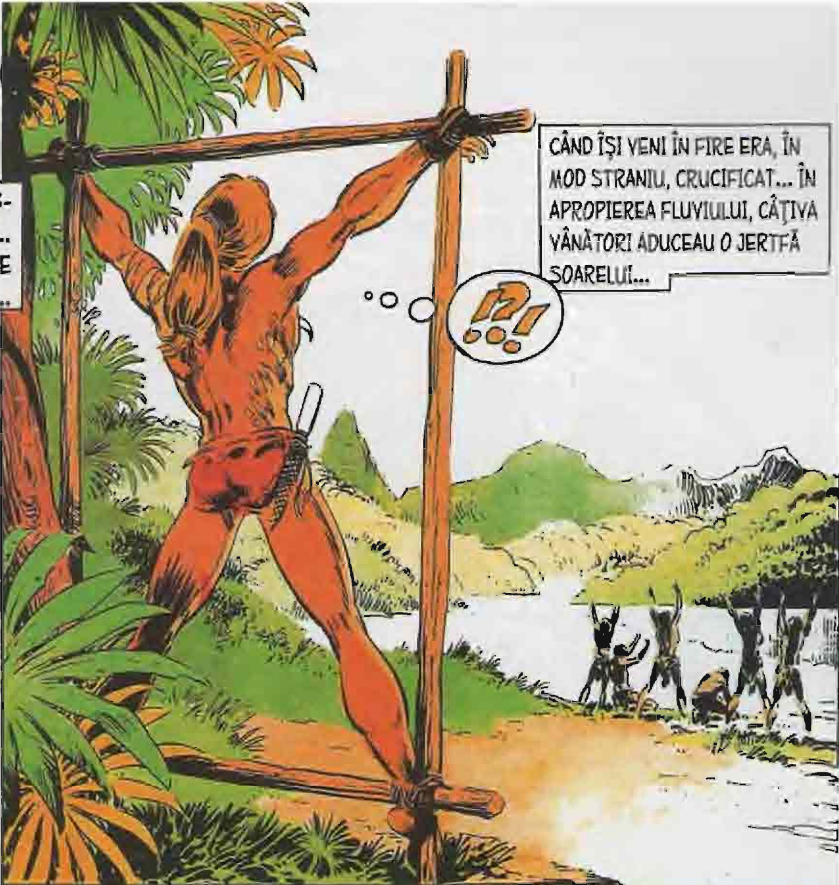
BLESTEMAT
CEL CARE
ÎNDRĂZNEȘTE SĂ-L
PROFANEZE PE
ZEUL SOAREI!





RGAAA!!...

RAHAN NU AVU TIMP SĂ OBSERVE O A DOUA SĂGEATĂ!... LOVITURA FUSESE TERIBILĂ!...



CÂND ÎȘI VENI ÎN FIRE ERA, ÎN MOD STRANU, CRUCIFICAT... ÎN APROPIEREA FLUVIULUI, CĂȚIVA VĂNĂTORI ADUCEAU O JERTFĂ SOARELUI...

!?!?



EI I-AU LĂSAT LUI RAHAN CUȚITUL... DAR DE CE I-AU ÎNNODAT PĂRUL?!



FĂRĂ ÎNDOTĂLĂ... SE APROPIE...

TU AI ÎNCERCAT SĂ-L UCIZI PE ZEUL SOARE,

„PĂR-DE-FOC”!
AI MEI TE-AU VĂZUT LANSĂNDU-ȚI SĂGEATA!



HM... RAHAN NU ESTE ATĂT DE PROST ÎNCÂT SĂ TRAGĂ ASUPRA SOARELUI! O PASĂRE ERA ȚINTA SA!

MINTE. EL VOIA SĂ-L UCIDĂ PE ZEUL SOAREI!



VĂNĂTORUL ALE CĂRUI SĂGEȚI ÎL ȚINTESC PE BINEFĂCĂTORUL ZEUL SOARE NU MERITĂ DECÂT SĂ AJUNGĂ PE „TĂRĂMUL-UMBRELOR”!

LA MOARTEI!
LA MOARTEI!



NUI VÂRFURILE SULIȚELOR NOASTRE AR FI PREA BLÂNDE PENTRU ACEST PROFANATOR!
ÎL VOM LĂSA PE ZEUL SOARE SĂ SE RĂZBUNE EL ÎNSUȘII



BĂRBAȚII MUTARĂ CADRUL DIN CRENGI ȘI RAHAN ÎNȚELESE... EI PUTEAU ÎN ACEST MOD, URMĂRIND POZIȚIA SOARELUI...

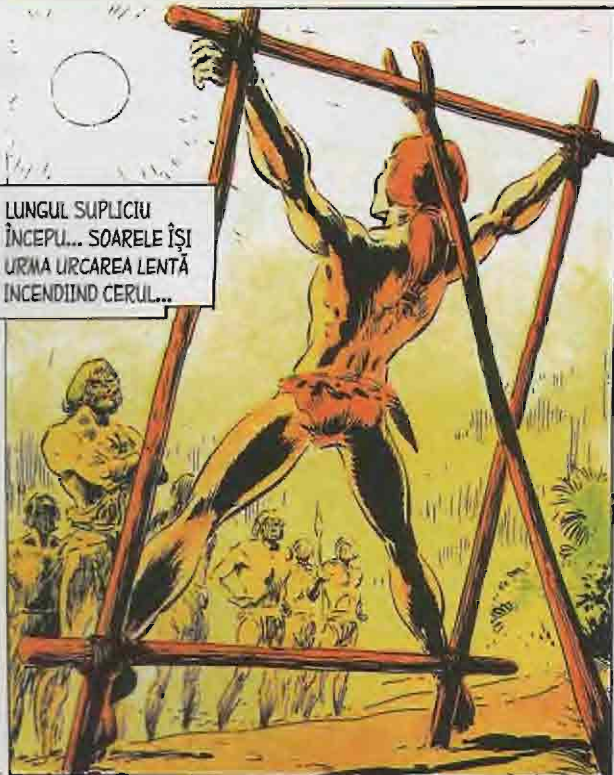


....SĂ-ȘI EXPUNĂ PRIZONIERUL LA INSUPORTABILA SA STRĂLUCIRE!

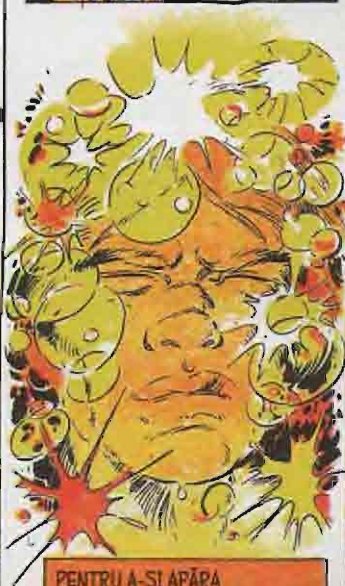
IAR RAHAN NU VA PUTEA NICI MĂCAR SĂ-ȘI APERE OCHII CU PĂRUL SĂU!



AUZI „PĂR-DE-FOC”? NOI TE VOM ABADONA ZEULUI SOARE PÂNĂ CÂND FLĂCĂRILE SALE ÎȚI VOR ARDE PIELEA ȘI ÎȚI VOR DEVORA OCHIIII!



LUNGUL SUPLIȚIU ÎNCEPU... SOARELE ÎȘI URMA URCAREA LENTĂ ÎNCENDIIND CERUL...



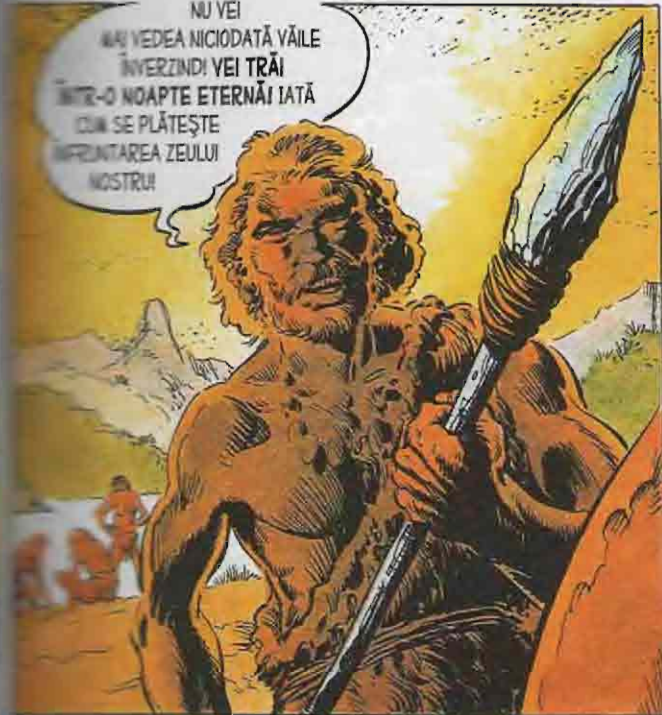
PENTRU A-ȘI APĂRA OCHII, RAHAN NU PUTEA DECĂT SĂ-I ÎNCHIDĂ...

...DAR ȘEFUL TRIBULUI, ÎMPUNGÂNDU-L CU LANCEA SA, ÎL SILEA SĂ-I REDESCHIDĂ



HĂI HĂI! CÂND OCHII TĂI VOR FI MORȚI ÎȚI VOM DA DRUMUL!

NU VEI
MAI VEDEA NICIODATĂ VĂILE
ÎNVERZINDI! VEI TRĂI
ÎNTR-O NOAPTE ETERNĂI IATĂ
CUM SE PLĂTEȘTE
ÎMPRINTAREA ZEULUI
NOSTRU!



NUI RAHAN PREFERĂ SĂ
AJUNGĂ PE „TĂRĂMUL
UMBRELOR”!!



GÂNDUL LA PIERDEREA
VEDERII STĂRNEA FURIA
LUI RAHAN... DAR ERA
IMPOSIBIL SĂ SE ELIBEREZE
DIN LEGĂTURI...

SCHINGILTORII SĂI ÎL
MUTAU, DIN CÂND ÎN
CÂND... ÎL CULCARĂ
CÂND SOARELE
AJUNSE LA APUS...

ȘEFUL CA ȘEFUL SĂ
PUNĂ ÎN ÎNCERCARE
GÂNDURILE
RECURSIV LA CAZNE...

POATE CA
OCII TĂI VOR REZISTA
LA ACEASTĂ PRIMĂ ÎNCERCARE,
„PĂR-DE-FOC”!...



SUFERINȚELE
LUI RAHAN NU
ÎNCETARĂ DECÂT
LA CĂDEREA
NOPTII

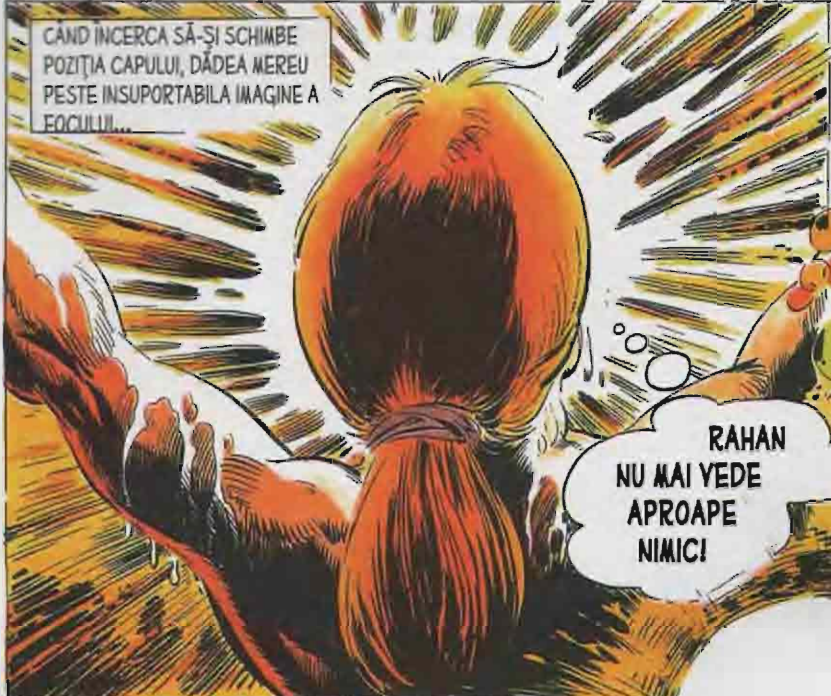
DAR
TREBUIE SĂ ȘTI
CĂ VOM CONTINUA
MĂINE ȘI ZILELE
URNĂTOARE, DACĂ
TREBUIE!



UNEORI, CÂND ȘEFUL SE ÎNDEPĂRȚA, RAHAN
PUTEA ÎNCHIDE OCII... DAR CHIAȘ ȘI PRIN
PLEOAPE STRĂLUCIREA PERSISTA!



CÂND ÎNCERCA SĂ-ȘI SCHIMBE
POZIȚIA CAPULUI, DĂDEA MEREU
PESTE INSUPORTABILA IMAGINE A
FOCULUI...



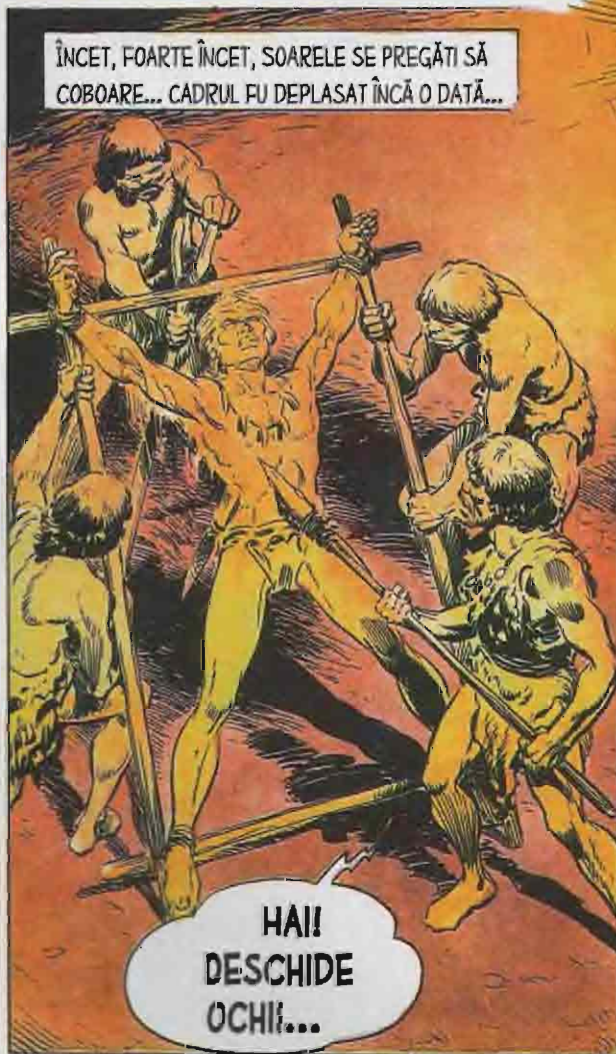
RAHAN
NU MAI VEDE
APROAPE
NIMICI

EEA CE ZĂREA DEVENEA TOT MAI NECLAR:
ȘEFUL... VĂNĂTORII... FLUVIUL...

TOTUL SE SCĂLDA, ÎN SPATELE UNUI VĂL
FORMAT DE LACRIMILE SALE, ÎNTR-O LUMINĂ
STRĂLUCITOARE ȘI IREALĂ.



ÎNCET, FOARTE ÎNCET, SOARELE SE PREGĂTI SĂ
COBOARE... CADRUL FU DEPLASAT ÎNCĂ O DATĂ...



HAI!
DESCHIDE
OCHI!...

FIUL LUI CRAO AVEA IMPRESIA
CĂ NIȘTE SĂGEȚI DE FOC
ÎI STRĂPUNGEAU OCHII...
DUREREA ERA INSUPORTABILĂ...



RAHAN NU YA
MAI DESCHIDE
OCHIII!

ÎN CIUDA ÎMPUNSĂTURILOR
VÂRFURILOR DE LANCE, EL ÎȘI
ȚINU PLEOAPELE STRÂNSE.

OMORĂȚI
PE RAHA
IMEDIA

ACEASTĂ
MOARTE, AR
FI PREA BLÂNDĂ,
„PĂR-DE-FOC”!





DAR NOI ÎTI
ACORDĂM UN RĂGAZ, TIMP
ÎN CARE MERGEM SĂ NE CĂUTĂM
FEMEILE PENTRU A SALUTA
CULCAREA ZEULUI
SOARE!



YĂNĂTORII DISPĂRURĂ,
ABANDONĂNDU-L PE
PRIZONIER.


EI VOR REVENI ÎL VOR
TORTURA PE RAHAN PÂNĂ
CÂND OCHII SĂI VOR MURII



SOARELE APUNEA, DAR RAHAN NU-L MAI VEDEA... EL NU
ÎNTREZĂREA DECĂT O FANTASTICĂ INCANDESCENȚĂ...



DACĂ
RAHAN AR PUTEA SĂ
SE TĂRASCĂ PÂNĂ LA FLUVIU,
EL AR SCĂPA DE ACEȘTI
MONȘTRII



...SĂ FACĂ SĂ CADĂ ACEST CADRU, SĂ ÎL
TĂRASCĂ SPRE FLUVIU ȘI SĂ SE LAȘE PURTAT
DE CURENȚI ÎMPREUNĂ CU EL!!

...SĂ RĂZBATĂ DIN MEMORIA SA AMINTIREA
UNOR TRĂGICE, CÂND MUNTELE ALBASTRU ÎȘI
ARDEA MĂRUNTAIELE DE FOCI!

NU PUTU SĂ SE ELIBEREZE
DIN CADRUL DE LEMN, DAR ÎI
VENI O IDEE...

DAR
DACĂ
RAHAN CADE
PE SPATE, NU YA
MAI PUTEA SĂ SE
ÎNTOARCĂ!!



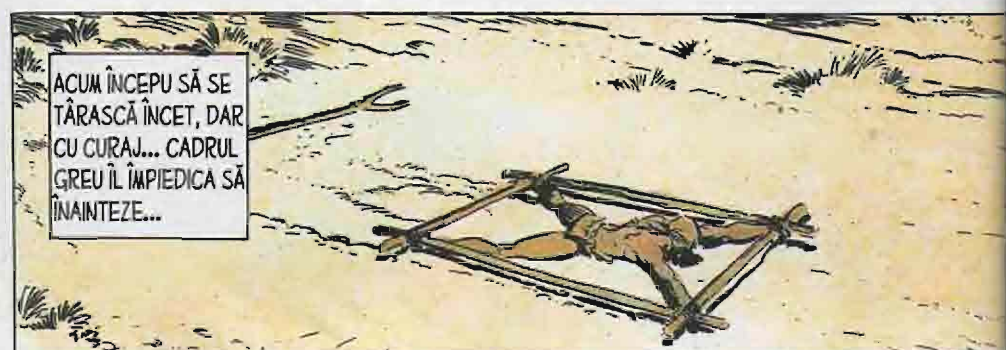
SCUTURĂTURILE
ENERGICE
DESPRINSERĂ
CADRUL DE PARUL
DE SPRIJIN ȘI...

EL
VA CĂDEA!



RAAAAH!

...PRINTR-O ULTIMĂ ZVÂCNIRE, EL SE
ARUNCĂ ÎN FAȚĂ, AȘA CUM ÎȘI DORISE!



ACUM ÎNCEPU SĂ SE
TĂRASCĂ ÎNCET, DAR
CU CURAJ... CADRUL
GREU ÎL ÎMPIEDICA SĂ
ÎNAINTEZE...



OOOH...
OCHII LUI RAHAN
ÎȘI REYENEAU!

ÎN LUMINA ROȘIATICĂ, PEISAJUL
ÎȘI RECĂPĂTĂ ÎNCETUL CU
ÎNCETUL CONTURURILE...


ÎNCĂ UN
EFORT, RAHAN!
ÎNCĂ UN EFORT!!



"DRUMUL DE
APĂ" ÎL VA DUCE PE
RAHAN DEPARTE DE CRUȚII
VĂNĂTORI! ÎL VA CONDUCE
CĂTRE UN PRUNDȘ...

...ȘI RAHAN VA
REUȘI PÂNĂ LA URMĂ SĂ
SE ELIBEREZE DE ACESTE
CRĂCI BLESTEMATE!

EPUIZAT, EL AJUNSE, ÎN
SFÂRSIT, LA FLUVIU...



...SE LĂSĂ SĂ ALUNCE CU CADRUL
DIN LEAN... CÂND DEODATĂ...

PRINDE ÎN ZILII SOARE ÎȘI FĂCURĂ
CĂRĂ



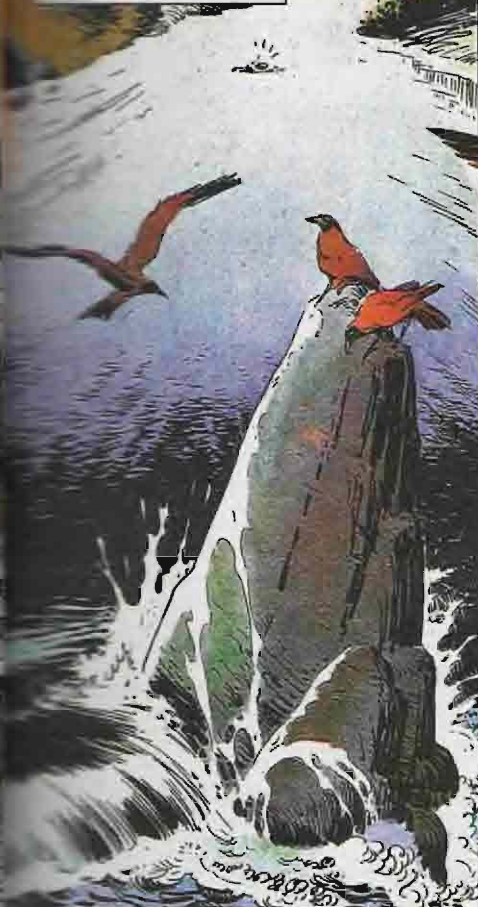
PROFANATORUL
NE SCAPĂ!
OMORĂȚI-LII
OMORĂȚI-LI!



DUS DE CURENTUL RAPID, FIUL LUI CRAÔ
ERA O ȚINTĂ DIFICILĂ...

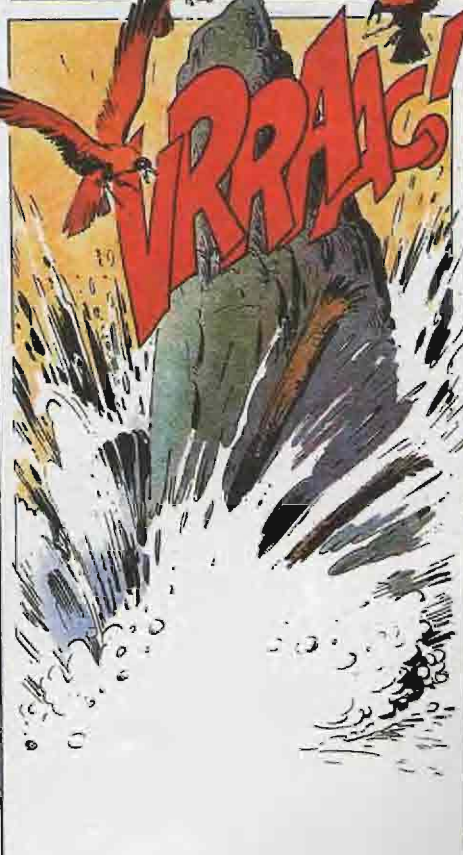
NU VĂ ÎROȘIȚI
SULIȚELE! ÎL VOM
PRINDE LA „DINȚII
NEGRI”!

ÎN TIMP CE YĂNĂTORII, PĂRĂSINDU-ȘI
PENSILE, ALERGĂU PE MĂLUL FLUVIULUI,
UN ALT PERICOL ÎL PÂNDEA
PE RAHANI...



DUS DE CURENT CU O VITEZĂ NEBUNĂ, NEPUTINCIOS, EL
VĂZU CUM SE APROPIE OBSTACOLUL!

RAHAN ÎȘI
VA RUPE OASELE DE
ACEASTĂ STÂNCĂ!
NUI NUUU!



RAHAN
ESTE
SALVATI!

NU NINAI CĂ ACEL CADRU DE LEAM A
AMORTIZAT ȘOCUL, DAR S-A ȘI SFĂRĂMAT!

RAHAN PUTEA
ACUM SĂ-ȘI APUCE
CUȚITUL ȘI SĂ-ȘI TAI
LEGĂTURILE CARE-L
ȚINEAU ÎNCĂ PRINS
DE RESTURILE DE
CADRU...



PROFANATORUL
S-A ELIBERAT! ZEUL
SOARE NU NE VA IERTA
NICIODATĂ DACĂ ÎL VOM
LĂSA SĂ SCAPÉ DE PE
TERITORIUL NOSTRU!



SOARELE STRĂLUCEA INSUPORTABIL PENTRU
OCHI SĂI CARE ÎNCĂ ÎL MAI DUREAU.

RAHAN
NU VA AVEA TIMP
SĂ SE REFUGIEZE ÎN
PĂDURE!



EI SE APROPIAU...
RAHAN ESTE PIERDUT!
NU... NU ÎNCĂ...



...ORBIT DE SOARE, NU
NIMERISE ZĂGANUL!

TU L-AI
FĂCUT PE RAHAN
SĂ SUFERE, SOARE!
ACUM ÎL VEI
AJUTA!

RĂMAS DESCOPERIT PE ACEASTĂ
COLINĂ, EL VA CĂDEA REPEDE SUB
LÂNCILE CARE DEJA SUIERAU...



LA
NOARTEI LA
NOARTEI!

EL ÎȘI AMINTI DEODATĂ CUM...

...SE REPEZI PE CREASTA
...SPRE DISCUL DE FOC...
...SULITE SE ÎNFIPSERĂ
...DE EL PENTRU CĂ...



URMĂRITORII LUI ABIA ÎL DISTINGEAU ÎN INSUPORTABILA
STRĂLUCIRE DE AUR ȘI DE FOC!!



ZEUL
SOARE ESTE
DE PARTEA LUI!

...ERA APROAPE, RAHAN YA
...ÎN SIGURANȚĂ! ATUNCI,
...RĂSUNĂ RĂSUNĂ STRIGĂTUL SĂU



DUPĂ ORIBILA TORTURĂ, PENUMBRA
FRUNZIȘULUI I SE PĂRU DULCE,
BINEFĂCĂTOARE.



ÎL VOR
MAI URMĂRI
POATE PE
RAHAN...

DAR
RAHAN LE VA
SCĂPA. EI NU-I POT
FACE NICI PE TERITORIUL
LUI „PATRU-MĂINI“!

!! A
AH
RAAA

FIUL LUI CRAO ERA ÎN AFARA
PERICOLULUI. ȘI DACĂ STRIGĂTUL
SĂU VICTORIOS RĂSUNĂ ERA, PUR
ȘI SIMPLU, PENTRU CĂ YEDEREA SA
REDEVENISE CLARĂ ȘI AGERĂ, AȘA CUM
FUUSE ÎN DIMINEAȚA ACESTEI ZILE
ÎNGROZITOARE...

SFÂRȘITUL EPISODULUI

PICTURILE RUPESTRE

ARTĂ DIN TIMPURI STRĂVECHI

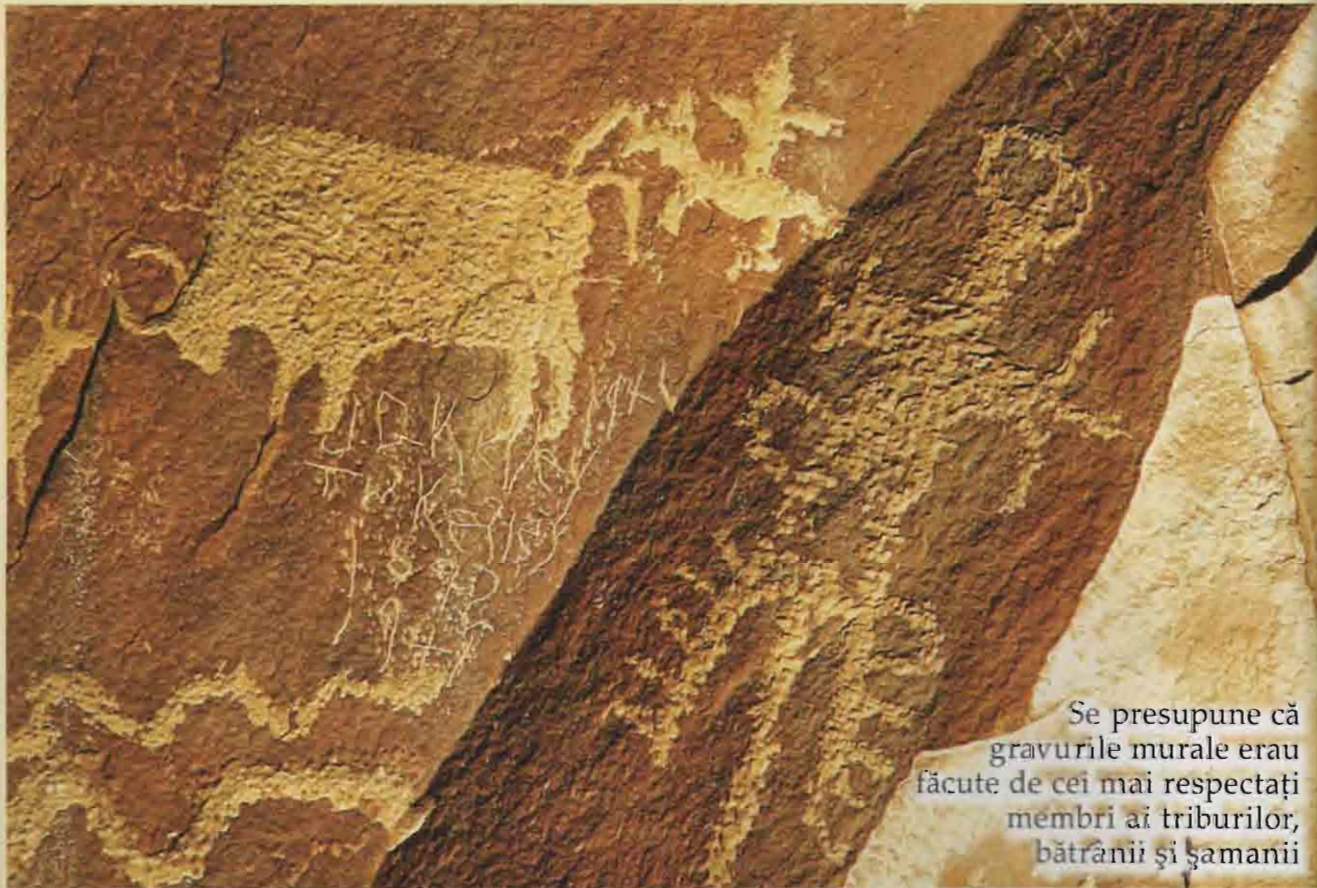


Timp de mii de ani, omul a trăit din vânatoare și din cules. Această perioadă (Paleoliticul) a fost mult mai lungă decât următoarea (Neoliticul), în cursul căreia a început să practice agricultura, creșterea

animalelor și să se organizeze în societăți tribale.

Pentru studiul perioadei paleolitice, specialiștii dispun de două surse: pe de-o parte, mărturia popoarelor primitive care trăiesc și astăzi din vânatoare și culesul fructelor (de exemplu, aborigenii din Australia),

pe de altă parte, vestigiile acestei ere îndepărtate ajunse până la noi. Printre aceste rămășițe prețioase putem menționa: unelte, urme de habitate, obiecte de artă casnice (accesorii de lemn, felul, bijuterii, ornamente), precum și opere de artă parietale (picturi, gravuri, sculpturi), descoperite pe pereții,



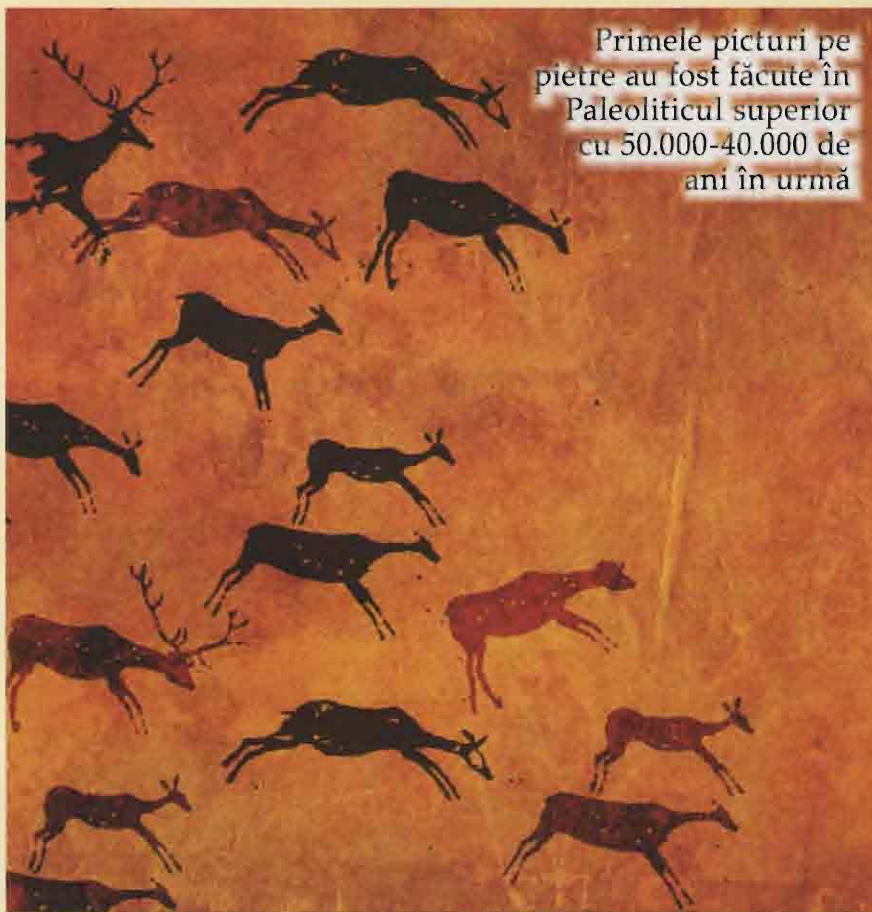
Se presupune că gravurile murale erau făcute de cei mai respectați membri ai triburilor, bătrânii și șamanii

tavanul și uneori solul grotelor și adăposturilor de sub stânci.

Grație cercetărilor specialiștilor în preistorie, știm că, în urmă cu 30.000 de ani, vânătorii de mamuți atinseseră deja un nivel ridicat de îndemănare artistică. Într-adevăr, din această epocă îndepărtată — numită Paleoliticul superior — datează primele mărturii ale creației artistice.

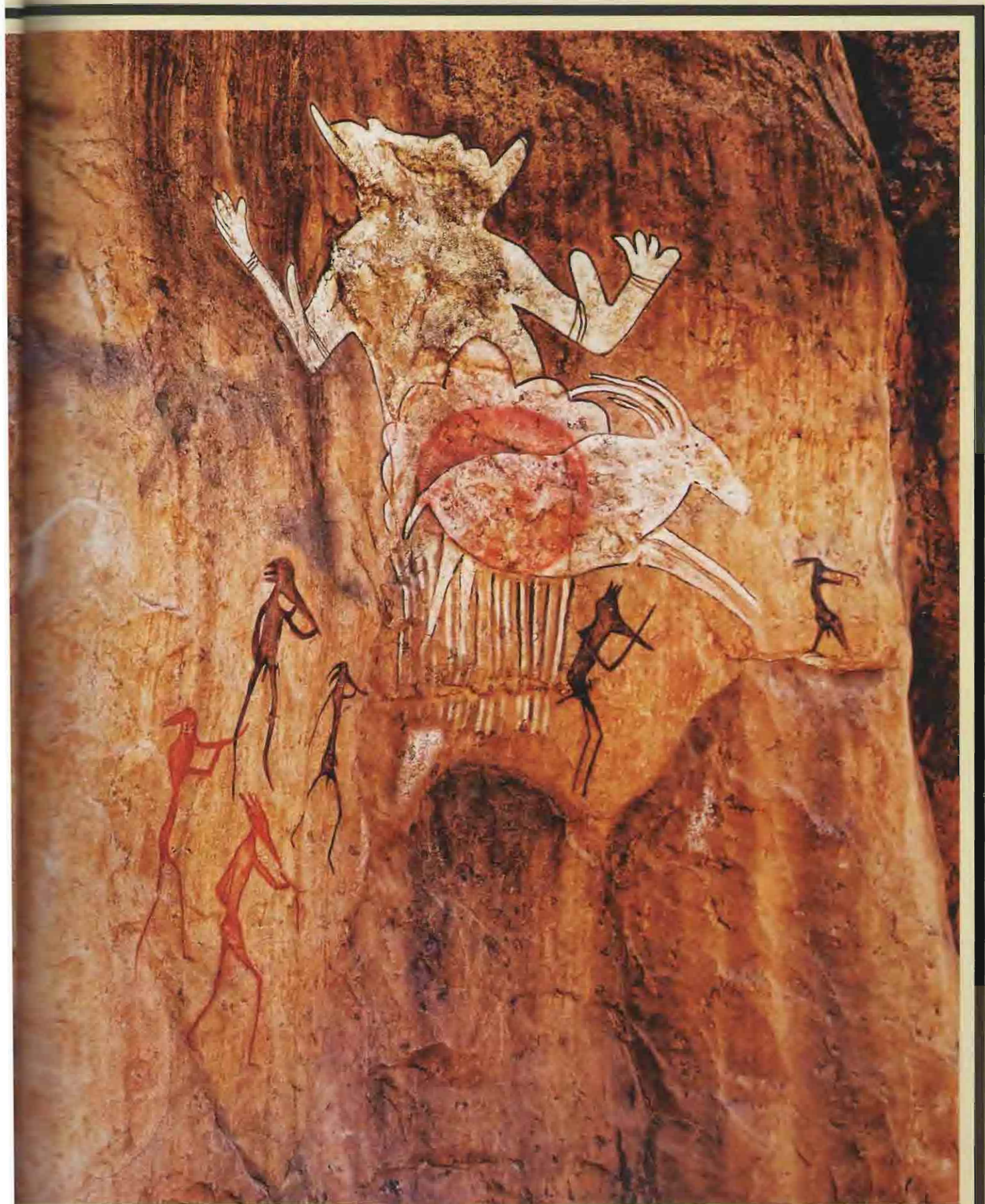
Nu-i deloc ușor să determini cu exactitate vârsta acestor opere. O metodă de laborator, destul de complexă, bazată pe principiul dezintegrării radioactive a Carbonului 14, permite datarea unui obiect, din care se prelevează în acest scop un fragment: harpon din os, armă din silix cioplită pe ambele fețe... Dar cum să știm în ce epocă a pictat sau a gravat un artist pe perețele unei groti? Dacă avem norocul să descoperim în grotă un obiect pictat sau gravat în același stil ca acelea de pe pereți, ambele opere pot fi atribuite aceleiași perioade. O altă datare destul de precisă se poate face în cazul grotelor a căror intrare a fost obturată de o surpare de stânci

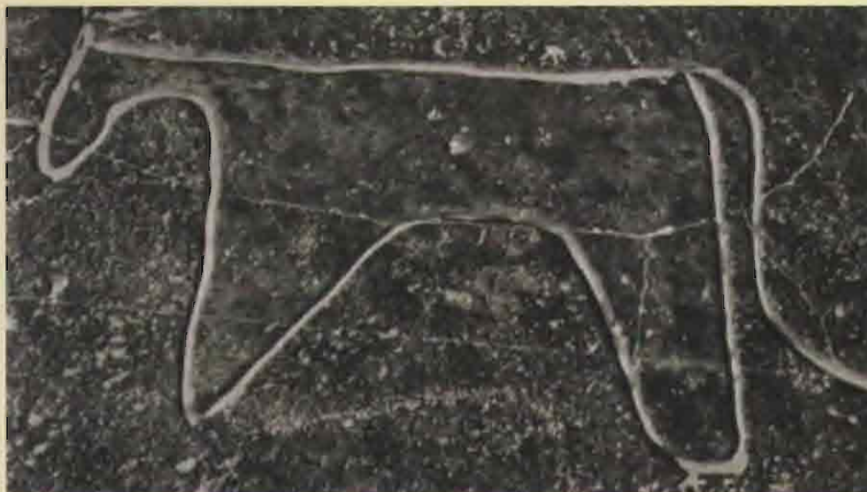
Primele picturi pe pietre au fost făcute în Paleoliticul superior cu 50.000-40.000 de ani în urmă



Picturile rupestre ilustrează scene din viața de zi cu zi a triburilor primitive, precum și diverse ritualuri religioase







încă din Paleolitic. Se datează rocile care astupă deschizătura, știindu-se că gravurile și picturile din interior sunt obligatoriu mai vechi.

De cele mai multe ori, pentru a data o operă, specialiștii stabilesc comparații cu opere similare cărora li se cunoaște vârsta: în afara tehnicii folosite de artist și stilului său, specialiștii în preistorie țin cont de uneltele folosite, de subiectul operei, de prezentarea ei, de compoziție,

și astfel reușesc să stabilească o cronologie aproximativă a artei paleolitice (ceea ce, de altfel, nu e deloc simplu, picturile primitive tehnic nefiind în mod obligatoriu și cele mai vechi).

● O artă animalieră

Cea mai mare parte a picturilor și gravurilor rupestre din Paleolitic au fost descoperite în Franța și Spania.

Amintim, printre altele, în Dordogne: peșterile de la Font-de-Gaume, Lascaux, Combarelles; în Pirineii Francezi: grottele de la Niaux, Portel, Gargas. Iar în Spania, celebra grotă de la Altamira, din Munții Cantabrici.

De cele mai multe ori, operele rupestre se găsesc în locuri accesibile, la o înălțime de 1,5-2 metri. Ele sunt aplicate pe pereți verticali sau pe tavan, pe suprafețe aproape plate. Totuși, unele se află în puncte greu accesibile: întrânduri, pereți foarte înalți... Altele sunt plasate atât de jos, încât e greu să le observi. În sfârșit, lângă adăposturile de sub stânci, operele se află deseori în aer liber, gravate pe blocuri mari de calcar.

Arta parietală este o artă animalieră. Strămoșii noștri pictau și gravau marile erbivore din epoca lor: bizonul, bourul, calul, cerbul-gigant, renul, rinocerul lănos și mamutul. Multe dintre ele au dispărut. Oamenii își reprezentau dușmanii — leul de cavernă, ursul brun —, însă foarte rar pești și

Cele mai multe picturi rupestre au fost descoperite în Europa și pe continentul african



păsări. În opere sunt prezente și ființele omenești, precum și un anumit număr de figurări misterioase numite „semne”. Animalele, oamenii, semnele apar fie izolate, fie grupate. Artistul nu este preocupat de adevărul științific și combină pe același perete scene unde stau alături specii care trăiesc separat în natură. Astfel, un mamut, un bizon, un cal și un bour pasc liniștiți împreună. În unele grotte predomină o anumită specie de animale.

RAHAN

RAHAN, FIUL
VREMURILOR SĂLBATICE



RAHAN
NU ARE
DESTULE ARME: CA SĂ-
ÎNFRUNTE PE „DOUĂ
NASURI”.

SALVAREA ALONEI

FIUL LUI CRAŢO CUNOŞTEA BINE ZGOMOTELE JUNGLEI
ŞI ŞTIA CĂ ACEL DUDUIT PE CARE ÎL AUZEA ERA
FĂCUT DE UN RINOCER CARE ATACA.

TEXT: ROGER LECUREUX
DESENE: ANDRÉ CHÉRET



ÎN ACELE VREMURI SĂLBATICE,
MARELE RINOCER LĂNOS ERA UNUL
DINTRE MONŞTRII CEI MAI TEMUŢI...
RAHAN SE REFUGIA SE ÎNTR-UN
COPAC ÎNALT... CÂND...



...RĂSUNĂ UN TÎPĂT DE GROAZĂ!

AAAAAAA!

O FEMEIE!
RAHAN NU
PUTEA SĂ LASE O
FEMEIE PRĂDA
LUI „DOUĂ
NASURI”!



SĂRIND DIN CREANGĂ
ÎN CREANGĂ,
AJUNSE DEASUPRA
LUMINIȘULUI IMENS.
RINOCERUL ATACA UN
VÂNĂTOR.

FEMEIA ZĂCEA ÎN
IARBA ÎNALTĂ.



DEȘI SOLID ȘI BINE ÎNFIPT PE PICIOARE,
BĂRBATUL SE TREZI ARUNCAT LA
PĂMÂNT DE IZBITURA VIOLENTĂ.



„DOUĂ NASURI” ÎȘI CONTINUĂ
GREOI CURSA, APOI SE ÎNTOARSE,
CĂUTÂND VICTIMELE CU OCHII LUI
MICI ȘI SĂLBATICI.



DĂND DRUMUL LIANEI, FIUL LUI CRAÔ
CĂZU ÎN SPINAREA PĂROASĂ A
MONSTRULUI, ȘI ÎL LOVI CU CUȚITUL
MARE DIN FILDEȘ!



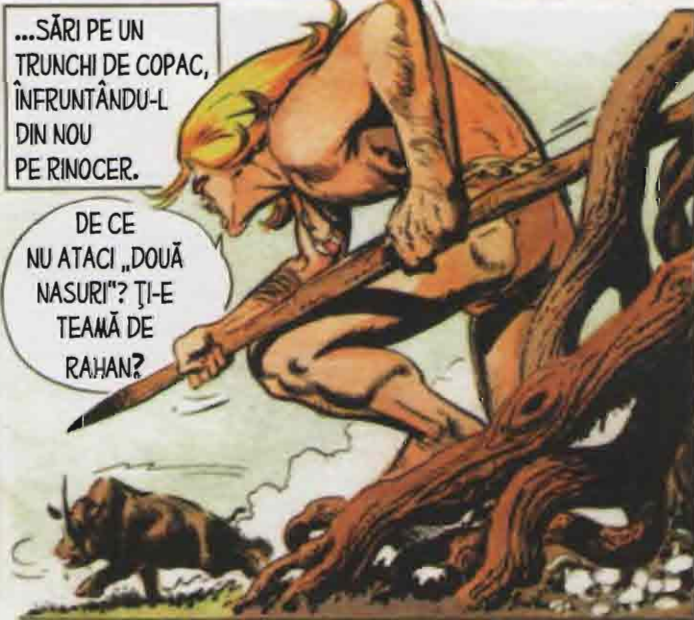
AGĂȚAT DE CORNUL RINOCERULUI, RAHAN ÎNCERCĂ SĂ SCHIMBE DIRECȚIA DE ATAC... REUȘI, DAR MONSTRUL ÎL ARUNCĂ ȘI PE EL LĂNGĂ VĂNĂTOR...

...DAR LAMA CUȚITULUI, ALUNECÂND PE LÂNA GROASĂ, ÎL ÎNTĂRĂȚĂ ȘI MAI MULT PE RINOCER, CARE SE NĂPUSTI SPRE VĂNĂTORUL DOBORĂȚ.



ÎNCĂ NU L-AI OMORĂȚ PE RAHAN, „DOUĂ NASURI”!

FIUL LUI CRAÔ APUCĂ ȚEPUȘA LUNGĂ ȘI SOLIDĂ A VĂNĂTORULUI.



...SĂRI PE UN TRUNCHI DE COPAC, ÎNFRUNTÂNDU-L DIN NOU PE RINOCER.

DE CE NU ATACI „DOUĂ NASURI”? ȚI-E TEAMĂ DE RAHAN?



CÂND RINOCERUL SE REPEZI ASUPRA LUI, RAHAN ÎNFIPSESE ȚEPUȘA ÎNTRE RĂDĂCINI... ȘI O ȚINEA BINE, GATA SĂ SE ARUNCE ÎNTR-O PARTE...

VEI MURI, „DOUĂ NASURI”!



ÎNȚEPENITĂ ÎN TRUNCHIUL DE COPAC, ȚEPUȘA NU SE RUPSE. VÂRFUL EI CĂLIT ÎN FOC PĂTRUNSE ÎN PIEPTUL LĂNOS.



VENINDU-ȘI ÎN SIMȚIRI, VÂNĂTORUL ZĂRI MONSTRUL CULCAT PE O PARTE.

I-AI SALVAT PE AROK ȘI ALONA! CINE EȘTI?

SUNT RAHAN, FIUL LUI CRAÔ.



RAHAN SE TEME DE „DOUĂ NASURI!” DAR CÂND A AUZIT ȚIPĂȚUL FEMEII TALE... I-A FOST RUȘINE SĂ FUGĂ!



MAI BINE ÎL LĂSAI SĂ NE OMOARE!

OOOOHI!

FEMEIA SE RIDICĂ CU GREU ȘI RAHAN OBSERVĂ...



AROK SE TEME SĂ NU-I SCAPĂ ALONA! MĂ ȚINE CA PE O SCLAYĂ! ELIBEREAZĂ-MĂ, RAHAN!

...CĂ AVEA GLEZNELE LEGATE CU O LIANĂ!



RAHAN NE-A SALVAT
VIATA..., DAR ASTA NU
INSEAMNA CA SE
POATE AMESTECA
IN TREBURILE
CLANULUI
NOSTRU!



VANATORUL VANJOS O SALTĂ
BRUSC PE FEMEIE PE UMĂRUL LUI...

**SUPERBAȘĂ-MĂ,
RAHANI
SUPERBAȘĂ-MĂ!**



**...NU
YREAU SA DEVIN
FEMEIA LUI AROKI
NU-L IUBESC! NU-L IUBESC.**

ÎNCURCAT, FIUL LUI CRAO
ÎI LĂSĂ SĂ PLECE.



ȘI VĂZU ACEA PERECHE CIUDATĂ
DISPĂRÂND ÎN DESIȘ...

POATE
CĂ RAHAN GREȘEȘTE
VRÂND SĂ SE
AMESTECE ÎN
TOATE?!



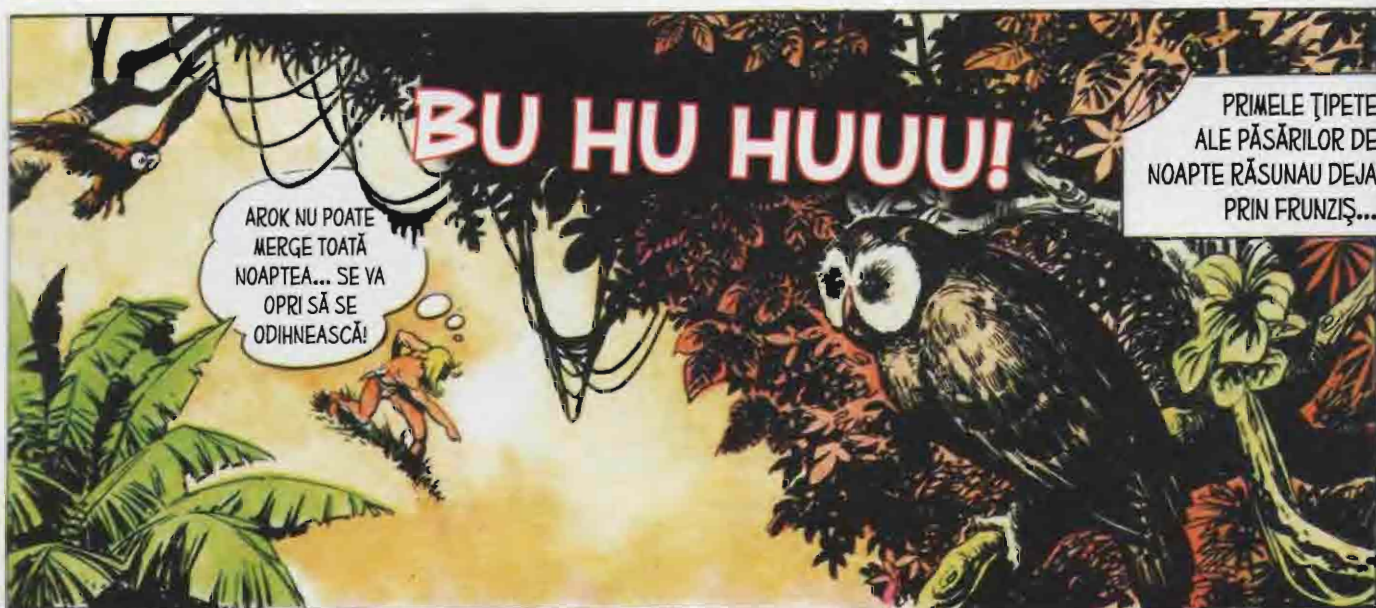
ȘI TOTUȘI,
DACĂ ALONA
NU-L IUBEȘTE PE AROK,
NIMIC N-O POATE OBLIGA SĂ
DEVINĂ FEMEIA LUI! CRAO
CEL ÎNȚELEPT SPUNEA
ÎNTOARCEA...



...CĂ, ÎNTR-UN TRIB FERICIT, „CELE CARE MERG ÎN PICIOARE” AU ACELEAȘI DREPTURI CA „CEI CARE MERG ÎN PICIOARE”!



RAHAN PORNI PE NEGÂNDITE PE URMELE YĂNĂTORULUI. NORII CU MARGINILE SÂNGERII DE DEASUPRA MUNȚILOR DIN ZARE ANUNȚAU CĂDEREA NOPTII...



BU HU HUUU!

PRIMELE ȚIPELE ALE PĂȘĂRILOR DE NOAPTE RĂSUNAU DEJA PRIN FRUNZIȘ...

AROK NU POATE MERGE TOATĂ NOAPTE... SE VA OPRI SĂ SE ODIHNEASCĂ!



APROAPE IMEDIAT, ÎI ÎNTEZĂRI PRINTRE COPACI EL DORMEA ADÂNC, ÎNTINS PE UN PAT DE MUȘCHI. EA, CU MĂINILE ȘI PICIOARELE LEGATE, GEMEA ÎNCETIȘOR.



NU ȘOVĂI, RAHAN! NU MAI ȘOVĂI! ASTA L-AR FI ÎNVESELIT PE CRAÔ CEL DREPT!



DUPĂ O CLIPĂ, UN FLUIERAT UȘOR
DAR PRELUNG O ALERTĂ PE
TÂNĂRA FEMEIE, CARE VĂZU O
LIANĂ COBORÂND SPRE EA!



APOI, CINEVA ÎI ȘOPTI DE SUS.

RAHAN A
VENIT SĂ TE SALVEZE,
ALONA! PRINDE-TE DE
LIANĂ ȘI NU VORbi!



ÎN TIMP CE
CAPTIVA SE
RIDICA ÎN TĂCERE
SPRE FRUNZIȘ,
TRASĂ DE
RAHAN, AROK
DORMEA LINIȘTIT.



FIUL LUI CRAÔ ZĂMBI ȘTREGĂREȘTE.
VICTORIA LUI FĂRĂ LUPTĂ ÎL ÎNCÂNTA.
CUȚITUL DE FILDEȘ
TĂIE LEGĂTURILE.



RAHAN ÎȘI RISCĂ
VIAȚA AJUTÂND-O
PE ALONA!
FURIA LUI
AROK YA,FI
CUMPLTĂ!

RAHAN ÎȘI TRĂGEA DEJA
PROTEJATA DE-A LUNGUL
CRENGILOR GROASE...



PUȚIN MAI TÂRZIU...

AROK E UN VÂNĂTOR CINSTIT,
DAR INIMA MEA NU BATE PENTRU
EL! DIN PĂCATE, CĂPETENIA
CLANULUI M-A DAT LUI AROK!



...ÎNTR-O DIMINEAȚĂ, AM
VRUT SĂ FUG DE AROK, SĂ FUG DE
CLANUL MEU, SĂ PĂRĂȘESC TERITORIUL
DAR AROK, CA UN VÂNĂTOR
PRICEPUT, MI-A DAT REPEDE
DE URMĂ.



ȘI M-A
LEGAT SĂ MĂ
READUCĂ ÎN SAT. PE
DRUM NE-A ATACAT
„DOUĂ NASURI”!

ALONA ERA ÎNGRIJORATĂ.



CE-AI
SĂ FACI CU MINE,
RAHAN? MĂ PĂRĂȘEȘTI?
MĂ ÎNAPOIEZI
CLANULUI?

ĂĂ...
ĂĂ...

FIUL LUI CRAO
ERA MAI
ÎNCURCAT CA
NICIODATĂ.



RAHAN
AVEA UN TRIB
CÂNDVA... LA NOI, „CELE
CARE MERG ÎN PICIOARE” AVEAU
DREPTUL SĂ-ȘI ALEAGĂ
BĂRBATUL

LA NOI
E ALTFEL!



CĂPETENIA
NE DĂ UNUIA
DINTRE
VÂNĂTORI,
DUPĂ
VREDNICIA
LUI.

ȘI AROK
TE MERITA?



DA! E
UN VÂNĂTOR
ABIL ȘI CURAJOS.
DAR ALONA NU VREA
SĂ DEVINĂ FEMEIA
LUI, PENTRU CĂ-L
IUBEȘTE PE TAROO!



DEODATĂ, RĂSUNĂ UN
STRIGĂT DE FURIE.
SE IYI AROK...

TE-AM GĂSIT,
RAHAN! YREI SĂ MI-O
FURI PE ALONA!



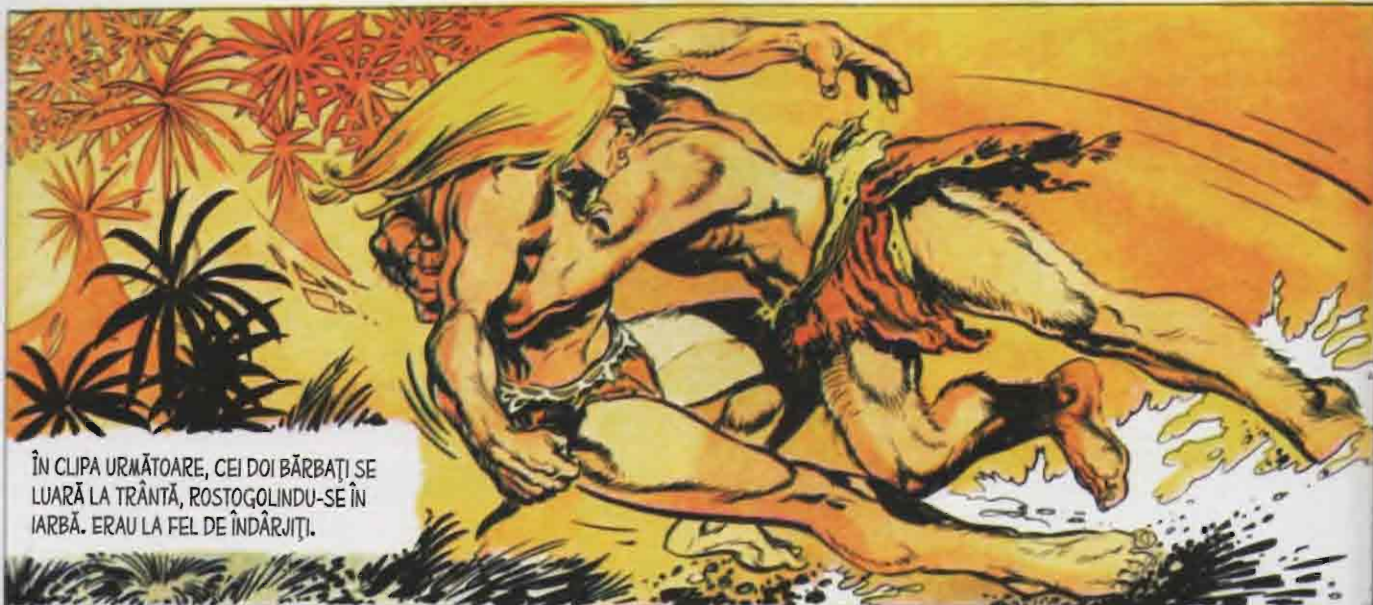
AROK NU
SE TEME DE CUȚITUL
TĂU! O SĂ-ȚI ARATE!



POCI!

RAHAN
N-ARE NEVOIE DE
CUȚIT CA SĂ-L ÎNFRÂNGĂ PE
AROK CEL ÎNGÂMFAT!

ARUNCĂȚI CU DIBĂCIE, ARMA SE
ÎNFIPSE ÎN TRUNCHIUL UNUI COPAC
DIN APROPIERE.



ÎN CLIPA URMĂTOARE, CEI DOI BĂRBAȚI SE LUARĂ LA TRĂNTĂ, ROSTOGOLINDU-SE ÎN IARBĂ. ERAU LA FEL DE ÎNDĂRJIȚI.

AROK ERA MAI SOLID ȘI MAI PUTERNIC DECÂT FIUL LUI CRAÔ, DAR ACESTA ERA MAI SPRIENTEN ȘI MAI SUPLU DECÂT ADVERSARUL LUI.



A FOST O LUPTĂ BĂRBĂTEASCĂ ȘI DREAPTĂ, ÎN CARE AU CONDUS PE RÂND.



AROK ȘI RAHAN SUNT LA FEL DE PUTERNICI! NICI UNUL NU YA ÎNVINȚE.

GĂFĂIND, BĂRBAȚII RENUNȚĂ LA LUPTĂ.



DACĂ MARG, CĂPETENIA NOASTRĂ, ȚI-O DĂ ȚIE, ALONA YA FIA TA!

ALONA NU YA FI NICI A LUI AROK, NICI A LUI RAHANI MAI BINE MOARE ÎN JUNGLĂ

ȘI, ÎNDĂRJIȚĂ, ALONA DISPĂRU ÎN DESIȘ.





AROK A
PIERDUT-O PE CEA CARE
TREBUIA SĂ FIE FEMEIA LUI!

...ȘI RAHAN
ȘI-A PIERDUT
CUȘITUL!



ÎN ACEST TIMP, ÎN
SPATELE COLINELOR...

AROK
AR FI TREBUI
SĂ SE FI ÎNTORS DE
MULT TIMP CU ALONA!

ȘTIU,
TAROO. ȘI
EU MĂ TEM DE O
NENOROCIRE.



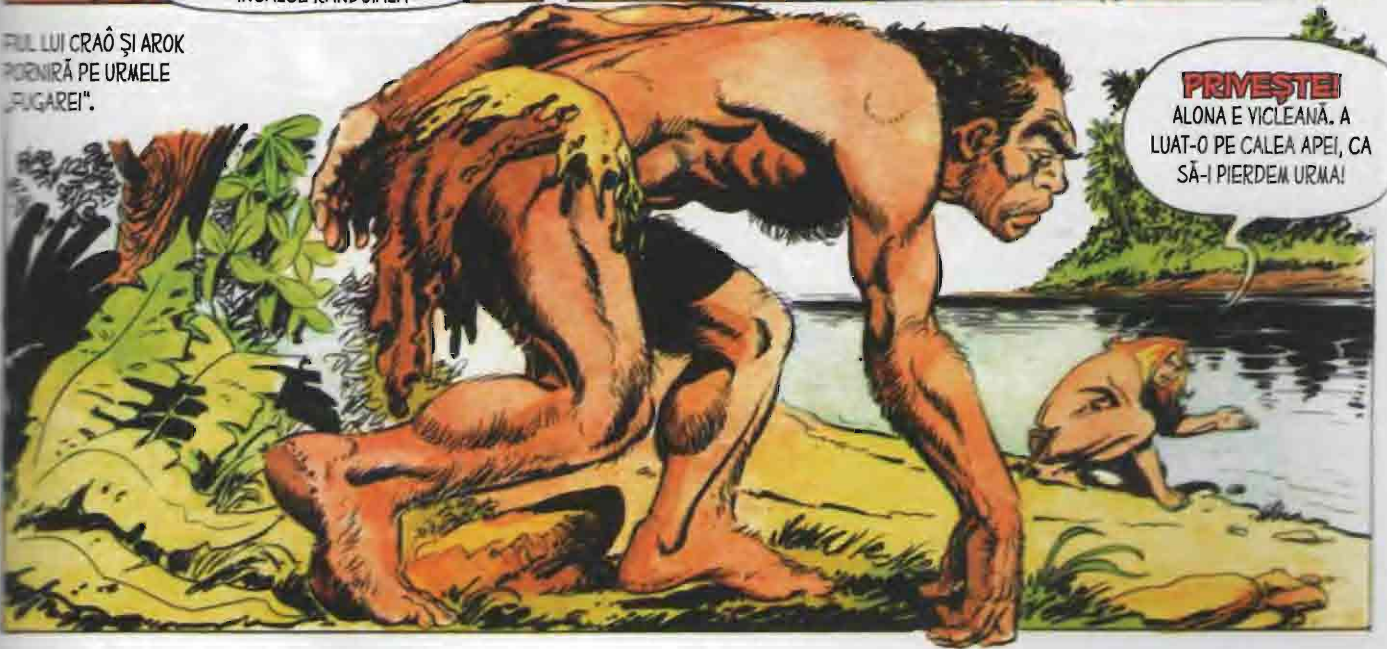
MARG ERĂ ÎNGRIJORAT.

N-AM
CREZUT CĂ ALONA VA
FUGI DIN CLAN. NU CREDEAM CĂ
IUBIREA PENTRU TINE O VA FACE SĂ
ÎNCALCE RÂNDUIALA



PLECĂ ÎN CĂUTAREA
EI, TAROO! DACĂ O ADUCI
VIE, PROMIT CĂ VA
RĂMÂNE A TA!

FIL LUI CRAÔ ȘI AROK
PORNIRĂ PE URMELE
„FUGAREI”.



PRIMEȘTE!
ALONA E VICLEANĂ. A
LUAT-O PE CALEA APEI, CA
SĂ-I PIERDEM URMA!



TÂNĂRA FEMEIE O LUASE ÎN SUSUL SAU ÎN JOSUL RĂULUI?

E GREU DE ÎNOTAT CONTRA CURENTULUI! RAHAN CREDE CĂ A LUAT-O ÎN DIRECȚIA ASTA.



DACĂ RĂUL O UCIDE PE ALONA, DE VINĂ VA FI OBICEIUL PROST AL CLANULUI VOSTRU!

AROK VA FI ȘI EL YINOVAT

BĂRBAȚII SE PRIVEAU CU SINCERITATE.



CE VEI FACE DACĂ O GĂSIM?

ÎN VOI CERE SĂ SE ÎNTOARCĂ LA AI NOȘTRI. DAR VA FI LIBERĂ SĂ-ȘI ALEAGĂ SOARTAI



ÎMI PLAC VORBELE TALE! AI ÎNCREDERE, AROK, O VOM GĂSI!

ȘI SE LĂSARĂ ÎN VOIA CURENTULUI.



ICI ȘI COLO, PE RĂUL MOCIRLOS, RĂTĂCEAU HIPOPOTAMI ENORMI.

ALONA NU S-AR FI AVENTURAT PRINTRE „DINȚILAȚI”. CRED CĂ A COBORĂT MAI DEPARTE PE DRUMUL DE APĂ!



DOAR MAMUȚELE URLĂTOARE RĂSPUNDEAU CHEMĂRIILOR LUI AROK.



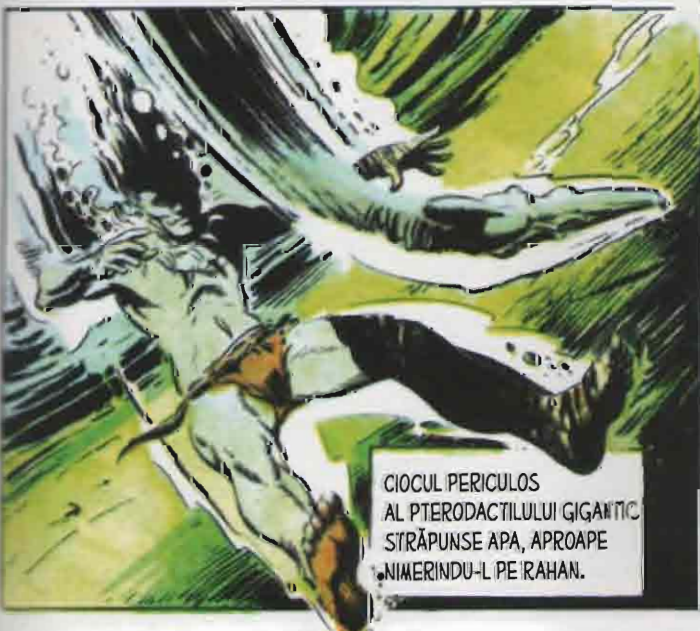
SPER CĂ A SCĂPAT DE „UCIGAȘUL VĂZDUHULUI”

O PASĂRE CU ARIPI IMENSE SE ROTEA DEASUPRA RĂULUI. ȘI COBORÎ ÎN PICAJ SPRE CEI DOI.



LA FUND, AROKI LA FUNDI

FIUL VREMURILOR SĂLBATICE ÎNFRUNTASE DEJA ASTFEL DE MONȘTRI ÎNARIPAȚI. DAR NU MAI VĂZUSE NICIODATĂ UNUL ATÂT DE MARE!



CIOCUL PERICULOS AL PTERODACTILULUI GIGANTIC STRĂPUNSE APA, APROAPE NIMERINDU-L PE RAHAN.



MONSTRUL LUĂ DISTANȚĂ ȘI ATACĂ DIN NOU.

„UCIGAȘUL VĂZDUHULUI” NU RENUNȚĂ LA PRADA LUI! NU SE VA LĂSA PÂNĂ NU NE VA OMORÎ!



**RAHAN
NU SE
YA LĂSA
UCISI!**

ZBURÂND LA NIVELUL APEI,
PASĂREA RELUĂ ATACUL.



AROK SE LĂSĂ LA
FUND, DAR FIUL LUI
CRAÔ AȘTEPTĂ. EVITĂ
LOVITURA CIOCULUI
ÎNSPĂIMÂNTĂTOR ȘI...



...SE AGĂȚĂ DE PICIOARELE CU GHEARE
ALE MONSTRULUI. PASĂREA ÎL TĂRÎ UN
MOMENT, DAR, ÎNGREUNĂȚĂ DE ACEASTĂ
POVARĂ, NU PUTU SĂ SE RIDICE.

RAAAHAA!



ARIPILE MARI BĂTEAU DIN GREU,
DAR RAHAN... SE ȚINEA BINE.

NU RENUȚI
NICIODATĂ LA
PRADĂ, DAR NICI
RAHAN!



AROK CHIU DE
ADMIRAȚIE CÂND
RAHAN DISPĂRU ÎN
APĂ, TRĂGÂNDU-L
DUPĂ EL PE
PTERODACTILUL
FĂRĂ VL AGĂ.

RAHAN SE STRĂDUI DIN RĂSPUTERI SĂ ÎNECE MONSTRUL ÎNARIPAT. ȘI, DIN ACEASTĂ LUPTĂ ACVATICĂ ÎNTRE OM ȘI PASĂREA ENORMĂ, OMUL IEȘI ÎNVINGĂTOR!



RAAAHAA!!!



RAHAN
E CEL MAI
ÎNDRĂZNEȚ VĂNĂTOR
ÎNTÂLNIT DE AROK!

LUPTA
AR FI DURAT MAI
PUȚIN DACĂ RAHAN AR
FI AVUT CUȚITUL.

RAHAN
VA AVEA DIN NOU
CUȚITUL LUI.
PRIMEȘTE!



ALONA!

DA...
CU TAROO!



PAR
IZOLAȚI
PE STÂNCĂ!?

ÎN DEPĂRTARE, PE O RIDICĂTURĂ STÂNCOASĂ CARE DOMINA RĂUL, SE DESLUȘEAU DOUĂ SILUETE.



AȘEZAT ÎN FAȚA FEMEII, TAROO PĂREA CĂ O APĂRĂ DE UN PERICOL INVIZIBIL.

TAROO
E UN VĂNĂTOR TÂNĂR.
ÎNCĂ N-ARE EXPERIENȚĂ.

AR TREBUI
SĂ-L AJUTĂM, NU,
AROK?



AROK SCHIȚĂ UN
ZĂMBET AMAR ÎN TIMP
CE ÎNOTA SPRE MAL. RAHAN
ÎNȚELESE CĂ BĂRBATUL
ÎȘI STĂPĂNISE GELOZIA.



DUPĂ UN MOMENT, SĂRIND
ÎN DESIȘ, AUZIRĂ MĂRĂITUL
FIARELOR.

ALONA
ȘI TAROO
SUNT ATACAȚI DE
„BAGHAE”.*

* PANTERE.

AUZUL NU-L ÎNȘELASE PE FIUL LUI CRAÔ.



LUPTA VA
FI CRÂNCENĂ! AROK
NU SE TEME?

AROK
NU SE TEME
NICIODATĂ!



TREI PANTERE NEGRE DĂDEAU TÂRÇOALE LA
PICIORUL STÂNCII PE CARE SE REFUGIASERĂ
ALONA ȘI TAROO.

AROK A
MAI ÎNFRUNTAT „BAGHAE”
FĂRĂ ARMĂ. LE RUPE ȘIRA
SPINĂRII!

RAHAN
YA ÎNCERCA
SĂ FACĂ LA FEL
CA AROK.

FIUL YREMURILOR
SĂLBATICE ERA PREA
MODEST. ȘI EL PUTEA
SĂ ÎNVINGĂ O FIARĂ
SĂLBATICĂ FĂRĂ
ARMĂ.

DAR
RAHAN AR
PREFERA SĂ AIBĂ
CUȚITUL DIN
FILDEȘ!

CEI DOI BĂRBAȚI SE GHEMUIRĂ, AȘTEPTÂND
MOMENTUL SĂ ATACE. LA TREIZECI DE PAȘI
DE EI, FELINELE SE CONCENTRAU DOAR
ASUPRA CELOR DE PE STÂNCĂ.

RAAAHAA!

APOI, STRIGĂTUL DE LUPTĂ
AL LUI RAHAN LE OBLIGĂ SĂ
SE ÎNTOARCĂ SPRE EL.

ȘI ÎNCEPU CEA MAI CRUNTĂ, CEA MAI SĂLBATICĂ
ÎNCEȘTARE! TAROO SE AVÂNTĂ ȘI EL, ÎNCURAJAT DE
ACEST AJUTOR NEAȘTEPTAT.

ALONA URMĂREA ÎNGRJORATĂ DERULAREA CUMPLITEI ÎNFRUNTĂRI...
VĂZU PRIMA SĂLBĂTICIUNE PRĂBUȘINDU-SE SUB
LOVITURILE LUI TAROO.



DAR ÎL VĂZU ȘI PE RAHAN CARE,
CĂLARE PE O „BAGHAE” DEZLĂNȚITĂ,
ÎNCERCA SĂ-I RUPĂ VERTEBRELE
GĂTULUI.



AROK, ÎNTR-O POZIȚIE PRIMEJDIOASĂ,
SE ZBĂTEA CU ÎNVERȘUNARE.

AROK E
ÎN PERICOLI
AJUTĂ-L, TAROO!
AJUTĂ-L!



DAR TÂNĂRUL VĂNĂTOR, FĂRĂ SĂ
FI AUZIT ÎNDEMNUL ALONEI, SE ȘI
REPEZISE, CU CUȚITUL DIN FILDES
ÎN MÂNĂ.



DUPĂ UN MOMENT, CELE TREI ANIMALE
ZĂCEAU LA PICIOARELE VĂNĂTORILOR
ISTOVIȚI. UNIȚI DE LUPȚA COMUNĂ, TOȚI TREI
ÎȘI ZĂMBEAU PRIETENOS.



DAR
AROK I-A YENIT
ÎN AJUTOR LUI TAROO!

AROK NU YA UITA CĂ
TAROO I-A SALVAT
VIAȚA!



DAR CUM A GĂSIT-O
TAROO PE ALONA?

YENIAM
DESEORI PE
STÂNCA ASTA SĂ PRIVIM
RĂUL...



ȘI ȘTIAM CĂ YA VENI
AICI! ȘI A YENIT!

TÂNĂRUL O
ÎMBRĂȚIȘĂ CU
TANDREȚE PE
TÂNĂRA
FEMEIE.



RĂHAN
A AVUT
DREPTATE: CU TAROO YA
TRĂI FERICITĂ ALONA! DA, „CELE
CARE MERG ÎN PICIOARE” AU
DREPTUL SĂ-ȘI ALEAGĂ
SOARTA!

MULȚUMIT, FIUL LUI CRAÔ
ÎȘI LUĂ CUȚITUL, RĂMAS
ÎNFIPT ÎN COASTELE FIAREI
SĂLBATICE.



ÎMPOTRIVINDU-SE
CU MULT CURAJ
RÂNDUIELII
CLANULUI...



ALONA A DAT UN EXEMPLU
SURORILOR EI! SPER CA EL
SĂ FIE URMAT!



VA FI, RAHAN! AI
NOȘTRI S-AU TEMUT
MULTE PENTRU VIAȚA
ALONEI!

ATUNCI,
RAHAN POATE
SĂ-ȘI YADĂ
DE DRUM.



NU, FRATE, ÎȚI
DATORĂM MULT.

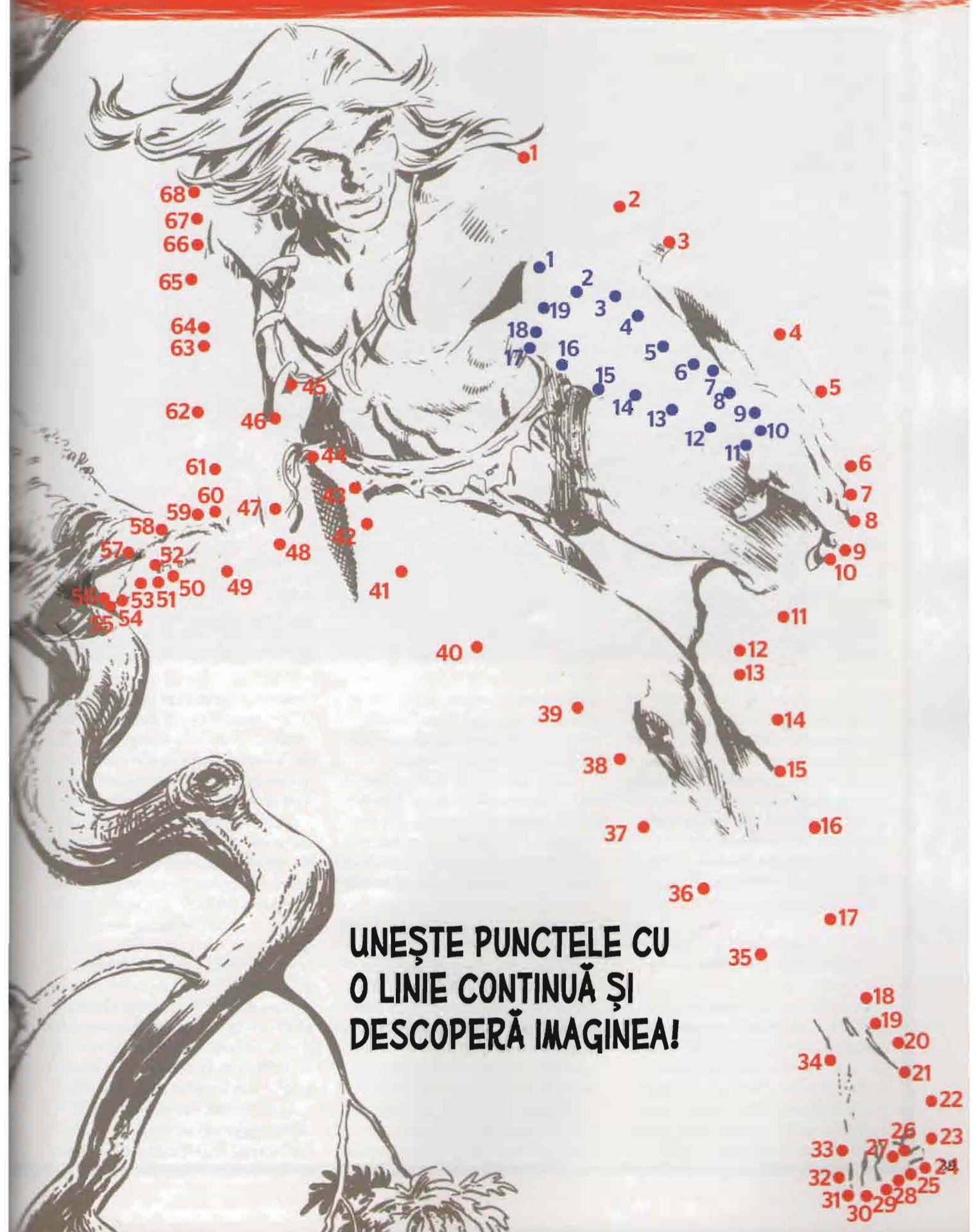
TOȚI
TREI.
RĂMÂI
CU NOI
UN TIMP!



ÎN ACELE TIMPURI PLINE DE SĂLBĂȚICIE, CÂND TOTUL ERA
DOAR O LUPTĂ PENTRU SUPRAVIEȚUIRE, FRĂȚIA „CELOR
CARE MERG ÎN PICIOARE” ERA CEL MAI FRUMOS LUCRU.

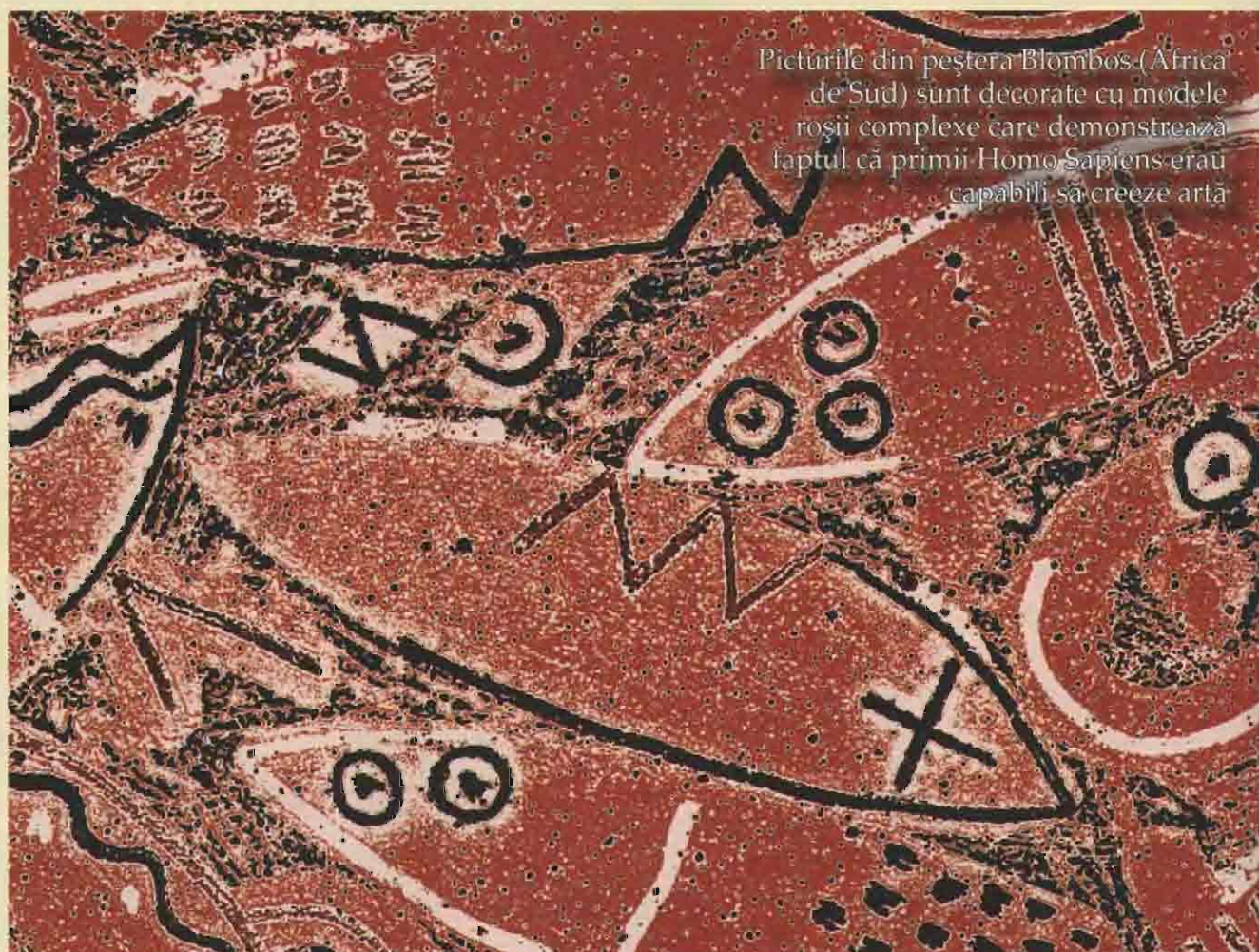


DE ACEEA, FIUL LUI CRAÔ SE ÎNVOI SĂ
POPOSEASCĂ O YREME ÎN MIJLOCUL CLANULUI.
ÎN TIMP CE COBORAU COLINA, ÎN LUMINA
APUSULUI DE SOARE, RAHAN ȘI AROK PĂREAU
CĂ ÎNSOȚESC TÂNĂRA PERECHE SPRE
FERICIRE...



**UNEȘTE PUNCTELE CU
O LINIE CONTINUĂ ȘI
DESCOPERĂ IMAGINEA!**

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34



Picturile din peștera Blombos (Africa de Sud) sunt decorate cu modele roșii complexe care demonstrează faptul că primii Homo Sapiens erau capabili să creeze arta

Continuare din pag. 18

Lascaux este plasată sub semnul Bivolului și Calului. Deseori, figurile sunt suprapuse: fără să-i pese de ceea ce a executat predecesorul lui, artistul gravează subiectul deasupra, și așa mai departe. Pentru noi, opera finală apare ca o mulțime de mii de linii foarte greu de descifrat.

În sfârșit, artiștii nu erau preocupați de decor: în operele lor nu descoperim nici cel mai sumar peisaj, nicio plantă.

● Artistul din Paleolitic la treabă

Ca să picteze sau să graveze într-o grotă, artistul folosea un mijloc de iluminat: o torță din lemn rășinos sau, mai frecvent, un opaiț din piatră, în care ardea un seu de origine animală. Înainte de a începe treaba, omul nu netezea peretele ales; nu era preocupat de curburi, de crăpături,

decât în foarte puține cazuri. Dacă voia să lucreze foarte sus, folosea probabil o prăjină ca să picteze sau își construia o schelă sumară.

Opera nu are linie de bază orizontală. Artistul își orienta figurile după propria fantezie — cu fața, aplecate, cu spatele —, fără să țină seama nici de proporții (un mamut e la fel de mare ca un cal!), nici de perspectivă. Astfel, în desenul unui cerb-gigant, picioarele din față se află unul lângă altul în același plan.

Fiecare animal — sau om — este desenat pentru el însuși, fără să fie „situat” în spațiu în raport cu celelalte. Aproape întotdeauna, animalele apar din profil, cu excepția coarnelor, urechilor, copitelor, pictate din față. Oamenii apar tot din profil. Chiar dacă subiectul nu este clar compus, figurile nu sunt niciodată inerte. Finite sau doar schițate, detaliate sau

desenate doar în linii mari, ele sunt întotdeauna pline de dinamism și de vitalitate. Mișcarea se exprimă prin poziția membrelor, înclinația corpului, poziția capului: rezultatul atitudinilor este deseori impresionant.

Se observă utilizarea a trei tehnici: basorelieful, gravura, pictura. Deseori, artistul combină două tehnici: își gravează fin subiectul, apoi îl pictează. Specialiștii cred că, pentru gravura fină și puțin profundă, omul folosea o așchie din piatră. Pentru liniile late și grosiere, avea la dispoziție un fel de sulă. Pentru basoreliefurile erau folosite dălți (din piatră, evident) și așchii din piatră. Cât privește argila, aceasta nu era frământată, ci decupată, așadar, prelucrată — nu ca o pastă, ci ca o piatră moale. De unde își lua culorile pictorul din Paleolitic? El utiliza pigmenți minerali naturali. Culorile folosite sunt ocru și diferite

nuanțe de roșu, galben, maroniu-roșcat, brun, brun-închis și negru. Nuanțele de roșu și maroniu sunt mai des folosite decât cele de galben. Ocrul se găsește în stare naturală, dar poate fi obținut arzând galben sau maroniu. Negrul se obținea din oxizi de magneziu.

Este posibil ca omul din Paleolitic să se fi folosit de coloranți negri proveniți din cărbune de lemn, din funingine etc. Dar nu s-ar fi conservat atât de bine ca negrul de magneziu.

Coloranții erau folosiți sub formă de pastă sau de vopsea lichidă. Artistul aplica vopseaua cu degetele (astfel, argila roșiatică pare a fi fost întotdeauna utilizată cu degetul), cu un fel de perie sau tampon, sau — cred specialiștii în preistorie — cu pulverizatorul! (oase goale pe dinăuntru pe post de pulverizator). Dar artistul cunoștea și tehnica șablonului. Astfel, mâna se numără printre motivele cele mai frecvente ale artei rupestre: această temă este omniprezentă în grotă din Gargas. Amprentele puteau fi negative sau pozitive. Pentru a obține o amprentă negativă, pictorul picta în jurul mâinii sale sprijinite pe stâncă, astfel încât apărea ca un șablon. Amprenta pozitivă era obținută ungând palma cu un strat gros de vopsea și aplicând-o apoi pe perete.

Așadar, când își alegea subiectul, pictorul îi trasa contururile cu ajutorul coloranților: negru, roșu sau galben. În funcție de personalitatea artistului, contururile apar clare, sau vagi, sau punctate. În unele opere foarte atent executate, detaliile și conturul sunt apoi puse în valoare prin linii negre și hașuri.

● De ce artă parietală?

Cum se explică faptul că niște oameni care supraviețuiau doar grație vânătorii și foloseau numai uneltele din piatră — într-un fel, niște barbari — au putut realiza opere atât de frumoase? Când s-au descoperit picturile rupestre, la sfârșitul secolului al XIX-lea, oamenii de știință au

explicat aceste opere prin nevoia profundă a omului de a se exprima prin artă, de a crea, indiferent de modul lui de viață. Alții au văzut la om dorința de a decora locul unde trăiește, creând un cadru plăcut. Această explicație este însă prea simplistă. Într-adevăr, dacă ar fi fost vorba despre înfrumusețare, de ce pictau, uneori, artiștii în colțuri inaccesibile? De ce reprezentau cel mai adesea animale comestibile? În sfârșit, nu știm nici măcar care era utilizarea exactă pe care omul o dădea acestor grote. În ce măsură locuia în ele? Depozita acolo obiecte? Se temea să intre în ele, sau le explora fără rețineri? Intra acolo doar ca să picteze sau să graveze, sau avea alte motive și profita ca să decoreze pereții?

Indiferent de motiv, mulți specialiști au renunțat repede la această primă idee, considerând că arta parietală avea scopuri magice. Dacă oamenii reprezentau cu atâta constanță unele specii de animale, însemna că aveau nevoie de ele pentru a supraviețui și credeau că, în acest fel, desenul le sporea numărul sau facilita capturarea acestor animale. Când reprezentau mari carnivore, o făceau cu scopul de a le putea vâna mai ușor. În acest caz, în grotă din Montespan, au fost găsiți cai și un leu din argilă, prezentând găuri provocate de sulițe sau lănci. Era vorba despre un ritual magic, așa cum îl practică și astăzi unele triburi din Africa neagră: imaginea dușmanului era lovită în speranța că va fi atins dușmanul însuși.

În reprezentarea unor ființe omeneste, unii au văzut vrăjitori, spirite sau vânători deghizați, probabil ca să înșele prada. De ce unele picturi și gravuri au fost retușate? Probabil pentru că ritualurile magice constau în trasarea de noi figuri cu fiecare nouă ocazie. Pictatul și gravatul constituiau esența ritualului: pictorul nu mai era un artist, ci un vrăjitor. În aceste opere ar putea să existe și un început de gândire religioasă: animalul desenat ar fi fost totemul, așadar protectorul și ghidul

oamenilor dependenți de el. Pentru abatele Breuil (specialist în preistorie, cu o contribuție esențială la studiul artei paleolitice), grotelile ornate erau niște sanctuare, „unde, cu mii de ani în urmă, s-au derulat ceremonii sacre”.

Pentru a-și elabora teoriile, acești autori s-au inspirat în parte din practicile magice ale popoarelor primitive care trăiesc și astăzi. În schimb, cercetătorii actuali refuză orice comparație cu primitivii. Într-adevăr, dacă, la interval de milenii, niște popoare trăiesc în același fel din vânătoare și culesul fructelor, asta nu înseamnă că și celelalte caracteristici ale civilizației lor sunt asemănătoare. După părerea unor specialiști precum A. Leroi-Gourhan și Laming, explicația trebuie căutată în însăși arta paleolitică. Înfruntarea se dă astfel între susținătorii teoriilor „clasice” și cei ai teoriilor „moderne”.

Pentru moderni, arta paleolitică este reflexul unui ansamblu foarte complex de credințe și de practici. Ea apare ca o artă în întregime simbolică. Cele mai multe animale și semne, pictate sau gravate, reprezintă fie feminitatea, fie masculinitatea. Femeia, care asigură supraviețuirea și perpetuarea speciei umane, ar ocupa un loc central în arta parietală. Calul îndeosebi ar corespunde unui element feminin, în timp ce principiul masculin ar fi reprezentat prin alte simboluri, de exemplu, bizonul.

După părerea lui Laming, strămoșii noștri ar fi văzut în principiul feminin nu numai o sursă de viață, ci și „legătura care îi unește pe oameni de lumea animalelor și de natură”. În ceea ce privește mâinile, Leroi-Gourhan opinează că este vorba despre mâini de femeie, simbolizând principiul feminin. Aceasta este interpretarea autorilor moderni, dată cel puțin unei părți din arta parietală. (Nu toate lucrările sunt publicate, nici măcar terminate.) În urmă cu câțiva ani, a fost emisă o altă idee: oamenii care locuiau într-o grotă ar fi încercat, decorând-o, să o personalizeze, să arate că era proprietatea

unui grup și să-i impresioneze pe eventualii intruși. De ce nu? Animalele nu-și marchează teritoriul? Totuși, în unele cazuri, urmele descoperite în josul gravurilor și picturilor sugerează că activitatea în interiorul părților decorate nu consta în cioplirea silexului sau consumatul cărnii animale, ca în spațiile de locuit normale (de altfel, picturile nu sunt afumate: niciun foc a fost aprins sub ele). Într-o grotă din Dordogne, chiar a fost observat, sub decorații, numeroase urme de picioare de copii. Oare acolo aveau loc ceremonii de inițiere, un fel de botezuri, pentru a deveni adulți? Poate.

În realitate, știm încă puține lucruri despre motivele care l-au făcut pe omul din Paleolitic să picteze, să graveze sau să sculpteze pe pereții stâncilor. Această artă poate fi rezultatul unor numeroase preocupări. Unele reprezentări de la baza pereților peșterilor ar fi opera unor copii; altele ar fi fost utilizate cu ocazia unor ceremonialuri magice (compoziții pline de găuri); altele ar fi fost situate în locuri deosebit de vizibile ca să placă (basoreliefuri în aer liber); altele ar fi servit la ilustrarea unor tradiții sau credințe. În sfârșit, multe au o rațiune pe care încă nu o înțelegem.

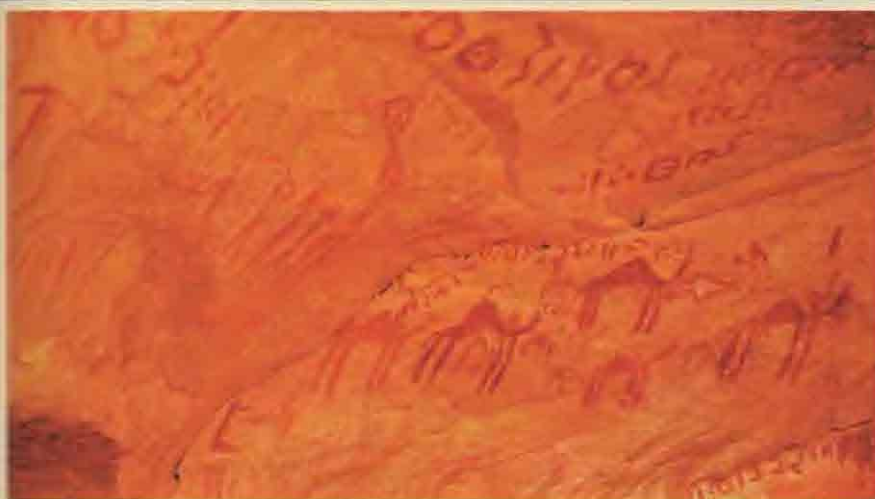
D. HENRY

● Arta sahariană

Între sfârșitul Paleoliticului și Neolitic s-a scurs o lungă perioadă de timp. Clima s-a schimbat treptat, modificând viața oamenilor.

Sahara muntoasă (Hoggar, Tassili, Tibesti, Fezzan) ne oferă o prețioasă mărturie: gravuri și picturi, perfect conservate pe pereții stâncoși. Ele reprezintă animale dispărute, marea antilopă-vacă sau specii care nu mai trăiesc în aceste regiuni: elefanți, girafe, rinoceri. Ele dovedesc că, pe vremuri, în Sahara existau cursuri de apă și mlaștini, iar clima trebuie să fi fost apropiată de cea din savanele actuale. Alte gravuri reprezintă animale domestice, boi și capre. Într-adevăr, se pare că populația primitivă de





vânători s-a succedat unor populații de păstori; câteva picturi policrome din Tassilli reprezintă păstori cu turmele lor. Gravurile și picturile cu cai sunt și mai recente.

De curând, depozitele cele mai vechi ale civilizației neolitice din Tassilli, în situl Sefer, au fost datate la 5.000 de ani înainte de Hristos. Prin urmare, operele de artă parietală au suportat intemperii 7.000 de ani ca să ajungă până la noi.

Citiți despre acest subiect în cartea lui Henri Lothe, „Frescele din Tassilli”, Editura Meridiane, 1966.

● Evoluția artei paleolitice

Grota din Lascaux reprezintă, în mod vizibil, apogeul artei paleolitice. Picturile sale ar data de 15.515 ani, cu o eroare de 900 de ani, ceea ce corespunde unei perioade numite Magdalenian.

Abatele Breuil a fost primul care a clasat descoperirile de artă parietală într-o ordine cronologică. El a fixat două mari perioade: Aurignacian (acum împărțit în Perigordian și Solutrean) și Magdalenian.

Arheologa franceză Annette

Laming Empéaire propune trei etape în descrierea evoluției artei paleolitice:

1. Grupul arhaic din Aurignacian (amprentele de mâini sunt negative, conturile de animale, grosier gravate, picturile sunt rar conservate).

2. O perioadă de tranziție: picturile și gravurile se caracterizează esențialmente prin perspectiva deformată a coarnelor și copitelor.

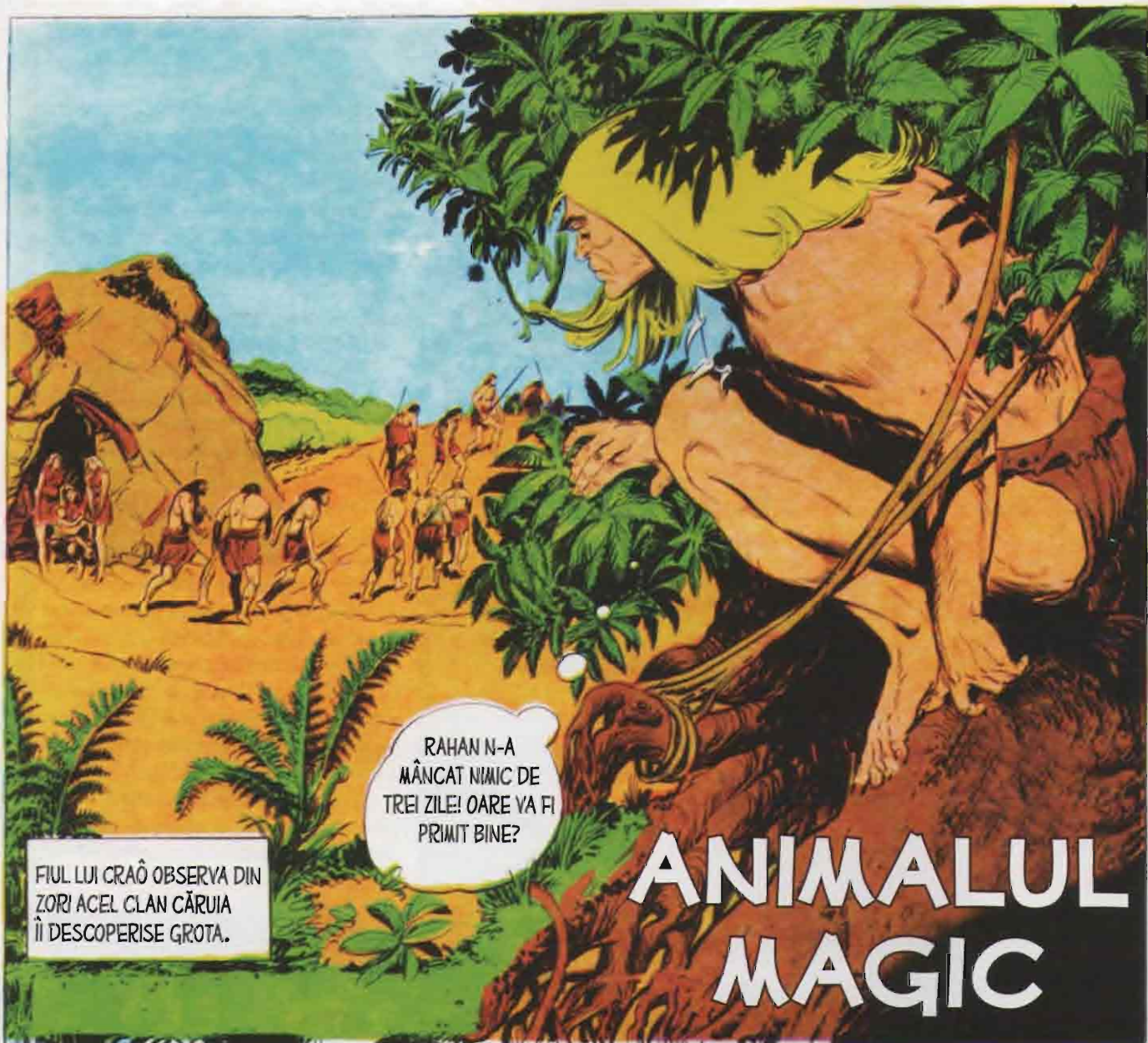
3. Magdalenianul superior: picturile, policrome, pot să atingă proporții monumentale; coarnele și copitele sunt normal reprezentate; picturile nu se suprapun; relativ bine conservate, sunt ușor de datat.

Totuși, arta paleolitică s-a dezvoltat oare treptat? Ne putem îndoi, când constatăm marea diversitatea de opere. Ideea unui singur fir conducător care, pornind de la opere naive, ar fi dus, puțin câte puțin, în cursul mileniilor, la opere din ce în ce mai elaborate, nu ține cont nici de diferențele de tradiții și de tehnici, nici de diversitatea frapantă a acestei arte.

Variabilitate extremă a artei parietale prezintă un mare număr de enigme care încă nu și-au primit răspunsul.



Amprentele palmare sunt reprezentări umane ale artei rupestre din Epoca de Piatră



RAHAN N-A
MÂNCAT NICI DE
TREI ZILE! OARE VA FI
PRIMIT BINE?

FIUL LUI CRAÔ OBSERVA DIN
ZORI ACEL CLAN CĂRUIA
ÎI DESCOPERISE GROTA.

ANIMALUL MAGIC



AȘTEPTĂ PRUDENT PLECAREA VÂNĂTORILOR
CĂ SĂ IASĂ DIN ASCUNZĂTOARE.

„CELE CARE
MERG ÎN PICIOARE”
SUNT DIESEORI MAI
GENEROASE DECÂT
BĂRBAȚII LOR.



APARIȚIA LUI A FOST
ÎNȚĂMPINATĂ CU
STRIGĂȚE DE JIMIRE.

CINE
EȘTI TU, OMULE?
CE CAUȚI PE TERITORIUL
TRIBULUI?



SUNT
RAHAN, FIUL
LUI CRAÔ, PRIETENUL
„CELOR CARE MERG ÎN
PICIOARE”. RAHAN N-A AYUT
NOROC LA VÂNĂTOARE
ȘI-I E FOAME.



FEMEILE SE UITĂRĂ UNA LA ALTA,
ÎNGRIJORATE.

ZEII VÂNĂTORII NE-AU
PĂRĂSIT ȘI PE NOI.



NE-A MAI RĂMAS
DOAR BUCATA ASTA MICĂ
DE CARNE!

LUI RAHAN ÎI E FOAME,
DĂ-I-O LUI!



NUI
DE CE SĂ-I DĂM
CARNEA CLANULUI ACESTUI
„DUȘMAN”? BĂRBAȚII NE
VOR PEDEPSI PENTRU CRIMA
ASTA... PE BUNĂ
DREPTATE!



FEMEIA CARE VORBISE
SE UITA CU URĂ LA
RAHAN. DAR CELELALTE
FEMEI PĂREAU A-I FI
POTRIVNICE.

EȘTI REA,
HEITA! AI O INIMĂ MAI
MICĂ DECÂT A UNUI
ȘARPE!

ȘILK ARE
DREPTATE! SĂ-I DĂM
ACEASTĂ BUCATĂ
DE CARNE LUI
RAHAN!



RAHAN LE MULȚUMEȘTE SURORILOR SALE! DUPĂ CE-ȘI VA RECĂPĂTA FORȚELE, RAHAN VA YÂNA PENTRU CLANUL LOR.



ÎN TIMP CE MUȘCA DIN BUCATA DE CARNE, RAHAN FĂCUSE CÂȚIVA PAȘI ÎN GROTĂ. ACEASTA ERA MARE ȘI ADÂNCĂ.



SĂ NU MERGI MAI DEPARTE, RAHANI DOAR VÂNĂTORII NOȘTRI AU VOIE!

RAHAN NU E ȘI EL VÂNĂTOR?



RAHAN NU ȚINU CONT DE CE-I SPUSESE LHEITA ȘI, DUPĂ ALȚI CÂȚIVA PAȘI, RĂMASE ȚINTUIT LOCULUI DE UIMIRE.

0000!
CE-I ASTA?



LUCRURI CIUDATE SE VEDEAU PE: STÂNCA NETEDĂ. RAHAN RECUNOȘTEA SILUETELE ACELOR ANIMALE. NUMAI CĂ ELE ERĂU PLATE, LIPITE DE GRANIT.



FIUL VREMURILOR SĂLBATICE NU CUNOȘTEA MULTE DINTRE CREDINȚELE, SUPERȘTIȚIILE ȘI OBICEIURILE TRIBURILOR...

UN ANIMAL PICTATI



ȘI NICI NU-I TRECUSE VREODATĂ PRIN MINE CĂ NIȘTE OAMENI AR FI ÎN STARE SĂ ÎNFĂȚIȘEZE ANIMALE PE STÂNCĂ.

UN ANIMAL PICTATI



MURMURA ACESTE CUVINTE, PLIMBĂNDU-ȘI DEGETELE PE LINIA ROȘIE.

TREBUIE SĂ PLECI, RAHAN. ACUM SE ÎNTORC YĂNĂTORII!



PREA TĂRZIU!
ÎI AUD VENIND!

LHEITA CEA REA CHICOTISE CU DUȘMĂNIE.



NU MAI AI TIMP SĂ FUGI, RAHAN!
HA! HA! HA! HA!

BĂRBAȚII CLANULUI ÎȘI FĂCURĂ APARIȚIA ȘI RAHAN AUZI STRIGĂTELE PUTERNICE ALE YĂNĂTORILOR SUPĂRAȚI.



RAHAN NU YA FUGI!
SĂ SE ASCUNDĂ ÎN
GROTĂ ȘI SĂ AȘTEPTE
MOMENTUL POTRIVIT SĂ
SE FURIȘZE AFARĂ!



NU-I DREPT SĂ-I
LĂSĂM PE AI NOȘTRI
SĂ-ȘI VERSE FURIA PE
ACEST OM!

TOATE FEMEILE ÎI
DĂDURĂ DREPTATE, MAI
PUȚIN LHEITA.



TRĂDAȚI
CLANUL!

NU, LHEITA, ȘI
SPERĂM CA TU SĂ NU
NE TRĂDEZI PE NOI!



CÂND VÂNĂTORII INTRARĂ ÎN
GROTĂ, RAHAN SE ASCUNSESE
ÎN ADÂNCUL EI, ÎN ÎNTUNERIC.

N-AU VÂNAT NIMIC
ȘI SUNT FOARTE
FURIOȘI.



DACĂ DAU DE
RAHAN, SE VOR
RĂZBUNA PE EL!

CĂPETENIA
CLANULUI STRIGA
CU ASPRIME
LA FEMEI.



ZEII AU UITAT DE CLANUL NOSTRU DEȘI NE FĂGĂDUISERĂ AJUTORUL! NU TREBUIE SĂ MAI UCIDEM BIVOLUL AȘA...



ȘI CĂPETENIA SE AȘEZĂ ÎN FAȚA PERETELUI, ÎNCORDĂ ARCUL ȘI ȚINTI... „ANIMALUL PICTAT”!



SĂGEATA RICOȘĂ DIN PERETE...

AM NIMERIT BIVOLUL! L-AM NIMERIT! ZEII NE FAC O NOUĂ PROMISIUNE!

ZBANGGG!



RAHAN ÎȘI ȚINEA RĂSUFLAREA. ACUM ÎNȚELEGEA MAI BINE SEMNIFICAȚIA „ANIMALULUI PICTAT”.

CIUDATĂ CREDINȚĂ!



CRED CĂ DACĂ NIMERESC „ANIMALUL PICTAT”, ZEUL VĂNĂTORII LE VA ADUCE ÎN BĂȚAIA SĂGEȚII UN ANIMAL ÎN CARNE ȘI OASE!

CĂPETENIA CLANULUI
ÎȘI RECĂPĂTĂ BUNA
DISPOZIȚIE.

FIINDCĂ
MÂINE VOM AVEA
NOROC LA VÂNĂTOARE,
DĂ-MI ULTIMA BUCATĂ
DE CARNE, FEMEIE!

ĂĂĂ... ĂĂĂ...
NE-A FOST FOARTE
FOAME... AM...
AM ÎMPĂRȚIT-O
ÎNTRE NOI.

?!?!

ȘLIK MINTE! ȘI
CELELALTE LA FEL!
AU DAT CARNEA
UNUI DUȘMAN!

IAR ACEST DUȘMAN E
ACOLO, ÎN FUNDUL GROTEII!

RAHAN STRÂNSE
ÎNTRE DEGETE
MÂNERUL CUȚITULUI
DE FILDEȘ...

...DAR ÎI DĂDU REPEDE
DRUMUL.

NU! RAHAN NU
VREA SĂ-I OMORE PE
„CII CARE MERG ÎN
PICOARE!”



AGITÂND ȚEPUȘE SAU SECURI,
CĂȚIVA BĂRBAȚI SE AVÂNTARĂ...
ÎL ZĂRIRĂ PE RAHAN.

MOARTE
HOȚULUI DE
CARNE!

LA
MOARTE
CU EL!

FIUL LUI CRAÔ NU VOIA SĂ UCIDĂ,
DAR NICI SĂ FIE UCIS.



ȚEPUȘA SMULSĂ CELUI MAI
APROPIAT BĂRBAȚ ÎL FERİ DE
O LOVITURĂ NĂPRASNICĂ...



...ȘI SECERĂ PICIOARELE
UNUI AL TREILEA.

AH!



DAR VENEAU ALȚII, CĂRORA
RAHAN NU AR FI PUTUT SĂ LE
FACĂ FAȚĂ MULT TIMP.

UN ÎNTREG CLAN
CONTRA UNUI SINGUR OM!
DARE VÂNĂTORII CLANULUI
SUNT MAI PUȚIN CURAJOȘI
DECÂT FEMEILE LOR?

URMĂ O ÎNCĂIERARE
SĂLBATICĂ ȘI SCURTĂ.
PICIOARELE LUI RAHAN
RESPINGEAU ATACATORII
ȘI PUMNII LUI LOVEAU
CA NIȘTE MĂCIUCI.



DAR, ATACAT DIN TOATE PĂRȚILE,
TRAS DE MĂINI ȘI DE PICIOARE,
DISPĂRĂ SUB TRUPURILE LOR



NU-L
OMORĂȚII! NU
UCIZI NICIODATĂ UN
DUȘMAN CARE LUPTĂ
AȘA DE BINE!

DUPĂ CÂTEVA
MOMENTE.



DE CE-AI VENIT AICI
DUPĂ BUCATA ACEEA DE
CARNE, OMULE?

LUI RAHAN ÎI
ERA FOAME!

IAR RAHAN A CREZUT
ÎNTOTDEAUNA CĂ „CEI CARE
MERG ÎN PICIOARE” ÎI SUNT
FRAȚI ȘI CĂ TREBUIE SĂ SE
AJUTE UNII PE ALȚII!



RAHAN E
NEBUNI! CONTEAZĂ
DOAR BINELE CLANULUI!
IAR RAHAN TREBUIE SĂ
ÎNĂPOIEZE CLANULUI
NOSTRU CARNEA
FURATĂ!



FEMEILE ASCULTAU ÎN TĂCERE.
ȘILK IEȘI DIN RÂNDUL LOR.

RAHAN
N-A FURAT. A
CERUT ȘI NOI I-AM
DAT CARNEA!

GURA, ȘILK!
DACĂ RAHAN NU
ÎNAPOLIAZĂ CARNEA,
TU ȘI CELELALTE FEMEI
YEȚI PLĂȚI PENTRU
SLĂBICIUNEA FAȚĂ DE
UN NECUNOSCUȚI!



RAHAN N-ARE NEVOIE DE
AMENINȚĂRI CA SĂ-ȚI PLĂTEASCĂ
DATORIA! YĂ YA ADUCE MĂINE MAI
MULTĂ CARNE DECÂT A GĂSIT AICI!



AI FACE BINE
SĂ-ȚI RESPECTI
ANGAJAMENTUL! ALTFEL,
CHIAR DACĂ ZEI VĂNĂTORII SE ARATĂ
BINEVOITORI, FEMEILE
NU VOR PRIMI DE MÂNCARE
ATĂTEA ZILE CÂȚE DEGETE
AM LA MĂINI!

LHEITA
PROTESTĂ.

EU NU, HERK!
EU NU! EU N-AM
VRUT SĂ-L AJUTE PE
DUȘMAN!

CE DACĂ! LE-AI
LĂSAT, AȘA CĂ VEI PRIMI
ACEEAȘI PEDEAPSĂ!





DACĂ LOVIȚI „ANIMALUL PICTAT” CU SĂGEȚILE NU ÎNSEAMNĂ CĂ O SĂ GĂSIȚI VĂNATUL.

ZEII NU-ȚI VOR IERTA ACESTE CUVINTE PROFANATOARE!



RAHAN E OBISNUIT SĂ SFIDEZE ZEII! PE CEL AL SOARELUI, CA ȘI PE CELI AI MARILOR RĂURI! PE CEL AL TUNETULUI, CA ȘI PE CEL AL FURTUNILOR!



E O PROSTIE SĂ LOVIȚI „ANIMALUL PICTAT”! DOAR DACĂ NU CUMVA VREȚI SĂ VĂ ARĂTAȚI ÎNDEMÂNAREA. ASA!

RAHAN APUCĂ ȚEPUȘA UNUI VĂNĂTOR...

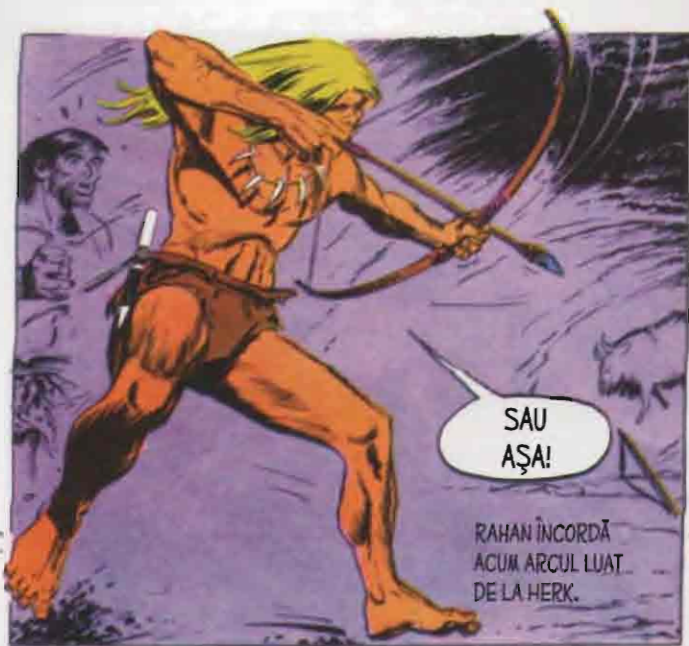


...ȘI O ARUNCĂ SPRE SILUETA ROȘIATICĂ.



OOOH!
OOOH!

VĂRFUL DE LEMN SE SFĂRĂMĂ DE STÂNCĂ EXACT ACOLO UNDE ERA OCHIUL „ANIMALUL PICTAT”!



SAU
AȘA!

RAHAN ÎNCORDĂ
ACUM ARCUL LUAT
DE LA HERK.



ALTE STRIGĂTE RĂȘUNĂ CÂND
VĂRFUL DE SILEX AL SĂGEȚII SCRIVELI
GRANITUL TOT ÎN LOCUL UNDE
ERA OCHIUL ANIMALULUI.



ÎNDEMÂNAREA REMARABILĂ A
LUI RAHAN STĂRNI RESPECTUL
VĂNĂTORILOR. CURÂND, NUMAI LHEITA
ÎI MAI ARUNCA PRIVIRI DUȘMĂNOASE.

ÎL VOI OMORI CU
MĂNILE MELE!



ÎN ZORI, BĂRBAȚII
PORNIRĂ LA DRUM.
RAHAN TREBUIA SĂ
VÂNEZE SINGUR.



ȘI NU-ȚI UITA
ANGAJAMENTUL, RAHAN!
DACĂ VII FĂRĂ VÂNAT,
FEMEILE VOR FI PEDEPSITE! ȘI
VOR FI ȘI DACĂ NU TE
MAI ÎNTORCII!



DA, RAHAN AR FI PUTUT SĂ NU SE MAI ÎNTOARCĂ LA ACEL CLAN SĂLBATIC..., AR FI PUTUT SĂ FUGĂ, SĂ PĂRĂSEASCĂ ACEL TERITORIU PENTRU TOTDEAUNA.



DAR ASTFEL DE GÂNDURI NU-I TRECEAU PRIN MINTE FIULUI LUI CRAÔ.

FEMEILE L-AU AJUTAT PE RAHAN. RAHAN LE VA AJUTA!



NATURA MAI AVEA ÎNCĂ MULTE SECRETE PENTRU EL, DAR NU ȘI VÂNĂTOAREA.



ȘTIA, DUPĂ O CRENGUȚĂ RUPTĂ, SĂ RECUNOASCĂ TRECEREA CELUI MAI DISCRET VÂNAT.

OOO! NOROCUL E DE PARTEA LUI RAHAN!



PENTRU PRIMA DATĂ, DUPĂ TREI ZILE LUNGI, DESCOPERISE URMELE A DOI MISTREȚI.

CONCENTRAT
ASUPRA VÂNATULUI,
NU SIMȚI PRIMEJDIA
CARE SE ABĂTEA
ASUPRA LUI.

ÎL VOI
UCIDE! CÂND SE
VA RIDICA, ÎL VOI
UCIDE!



LHEITA ÎL URMĂRISE
PE „DUȘMAN”... ÎL
ÎNTRĂZĂREA, UNEORI,
TĂRÂNDU-SE PRINTRE
TUFIȘURILE DESE.



CÂND RAHAN SE RIDICĂ
BRUSC, EA ÎNCORDĂ ARCUL...
DAR NU AVU TIMP SĂ DEA
DRUMUL SĂGETII, PENTRU CĂ
RAHAN DISPĂRU DIN NOU.



RAHAN SE ARUNCĂ ASUPRA
UNUI PUI DE MISTREȚ. ȘI LAMA
DE FILDEȘ ÎL STRĂPUNSE.

STRIGĂȚUL LUI VICTORIOS SE
AMESTECĂ ÎNSĂ CU ZGOMOTUL
MISTREȚULUI MARE CARE ÎL ATACA.





RAHAN ȘTIA CUM SĂ EVITE ACESTE ASALTURI. RĂMASE NEMIȘCAT, GATA SĂ LOVEASCĂ.



SE ROSTOGOLI ÎNTR-O PARTE DOAR CU O CLIPITĂ ÎNAINTE DE A FI SFĂȘIAT DE COLȚII ANIMALULUI.



MISTREȚUL ÎȘI CONTINUĂ ALERGAREA, DAR CUȚITUL DIN FILDEȘ ÎȘI FĂCUSE DEJA DATORIA!

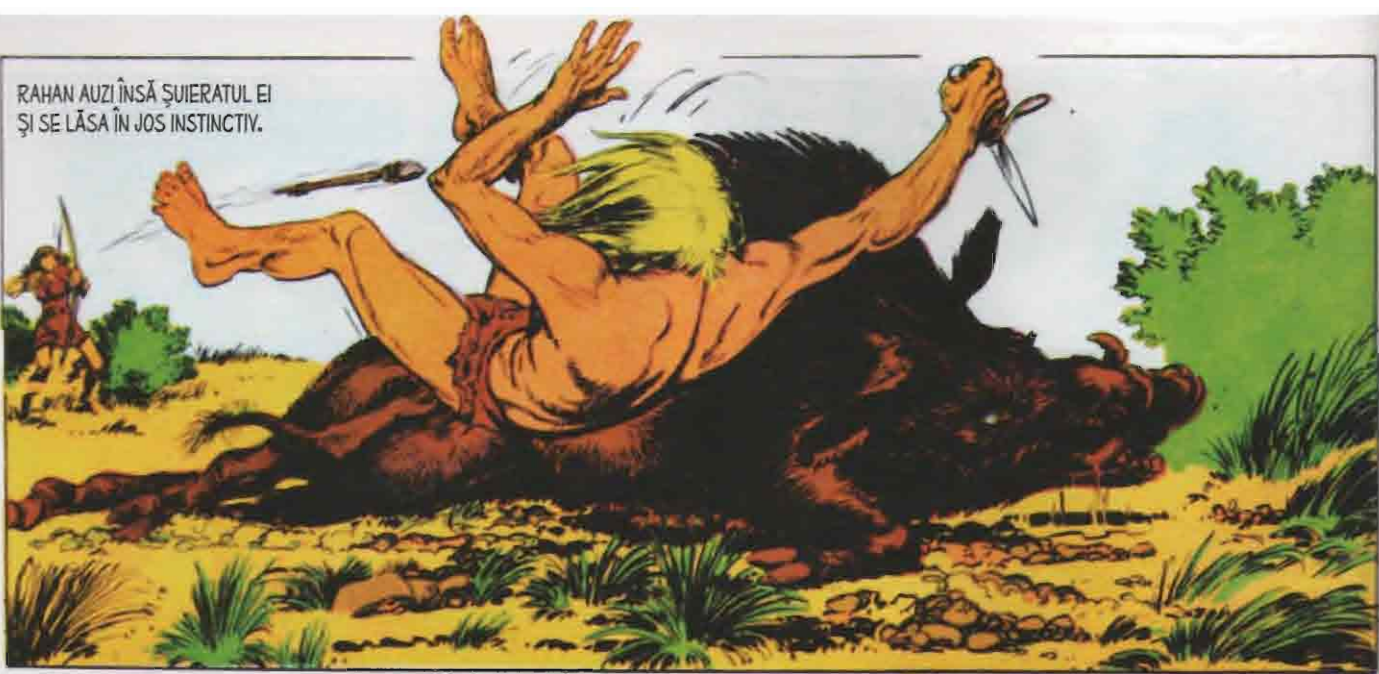


CU COASTELE DESPICATE, ANIMALUL INTRA ÎN ACEA AGONIE INSUPORTABILĂ PENTRU FIUL LUI CRAÔ.



PE CÂND ÎI DĂDEA MISTREȚULUI LOVITURA DE GRATIE, LHEITA SLOBOZI SĂGEATA.

RAHAN AUZI ÎNSĂ ȘUIERATUL EI
ȘI SE LĂSĂ ÎN JOS INSTINCTIV.



PROTEJAT DE SCUTUL DE CARNE,
RAHAN ÎNTREZĂRI FEMEIA CARE
CĂUTA A DOUA SĂGEATĂ.

LHEITA!

VĂJJI



SE NĂPUSTI ASUPRA
EI FULGERĂTOR ȘI ÎI
APUCĂ ARCUL ÎNAINTE
DE A-L FI PUTUT
INCORDA.

LUI HERK NU I-AR
PLĂCEA CE-AI FĂCUT,
LHEITA!



POATE CHIAR TE-AR
UCIDE PENTRU CĂ AI VRUT
SĂ DOBORI UN VÂNĂTOR
CINSTIT! CINE ȘTIE?

DA...
M-AR
UCIDE...

LHEITA ERA PALIDĂ,
ÎI ERA TEAMĂ.

LHEITA NU VA
MURI... DACĂ ACCEPTĂ
PROPUNEREA LUI
RAHAN!

HARȘTI



SOARELE STRĂLUCEA SUS PE CER CÂND RAHAN SE ÎNTOARSE LA GROTĂ. HERK ȘI VÂNĂTORII LUI AJUNSESERĂ DEJA ACOLO.



HA! HA! HA!
FIUL LUI CRAÔ NU S-A DOVEDIT UN VÂNĂTOR MAI BUN CA NOI. ACUM VEDE CE ÎNSEAMNĂ SĂ SFIDEZI ZEII!

HERK SE CAM GRĂBEȘTE! RAHAN ȘI LHEITA AU VÂNAT ÎMPREUNĂ. ȘI UITE CE ADUCI



DIN PĂDURE IEȘEA, ÎNDOITĂ DE GREUTATE, LHEITA, CARE TRĂGEA DUPĂ EA O POVARĂ MULT PREA MARE.



CLANUL ÎNTREG STRIGĂ DE BUCURIE.

„SANGHAIA”!
RAHAN A UCIS UN MARE SANGHAIA!

NU! LHEITA VÂNĂTORIȚA A OMORÂT SANGHAIA!





RAHAN NU O AJUTĂ PE LHEITA,
CARE GÂFĂIA DIN GREU. NU
ERA O PEDEAPSĂ MERITATĂ?

NICI O FEMEIE N-A
UCIS UN SANGHAI! LHEITA
N-A PUTUT...



UITE DOVADA,
HERK!

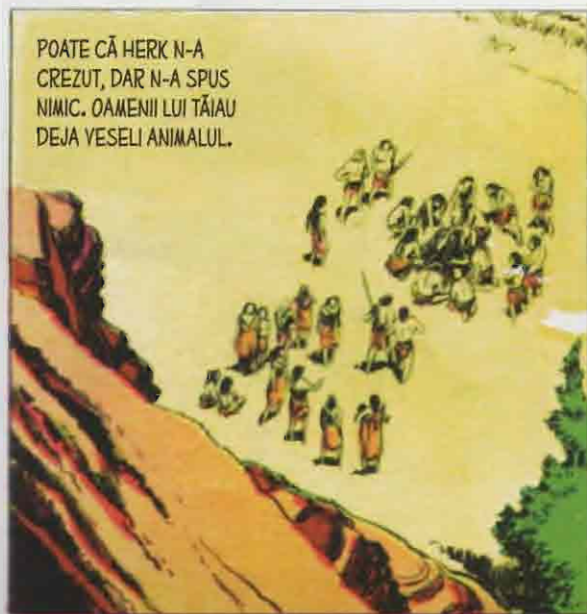
FIUL LUI CRAÔ ARĂTĂ
SĂGEATA ÎNFIPTĂ
ÎN GRUMAZUL
ANIMALULUI, SĂGEATA
CU CARE LHEITA
TRĂSESE ÎN EL.



ȘI RANA
ASTA?

DAR HERK OBSERVĂ
COASTELE DESPICATE
ALE MISTREȚULUI.

ĂĂ... RAHAN
I-A DAT ULTIMA
LOVITURĂ!



POATE CĂ HERK N-A
CREZUT, DAR N-A SPUS
NIMIC. OAMENII LUI TĂIAU
DEJA VESELI ANIMALUL.



RAHAN ȘI-A PLĂTIT
DATORIA. NU-I AȘA, HERK?
NU-I AȘA, LHEITA?

LHEITA DĂDU DIN CAP. NU
O DENUNȚASE CĂPETENIEI,
RAHAN ÎȘI PLĂTISE DATORIA!



DAR NU ÎNTELESE SCOPUL ACESTUI CIUDAT „DUȘMAN” DECÂT DOUĂ ZILE MAI TÂRZIU, CÂND ACEASTA ÎȘI LUĂ RĂMAS-BUN DE LA CLAN.

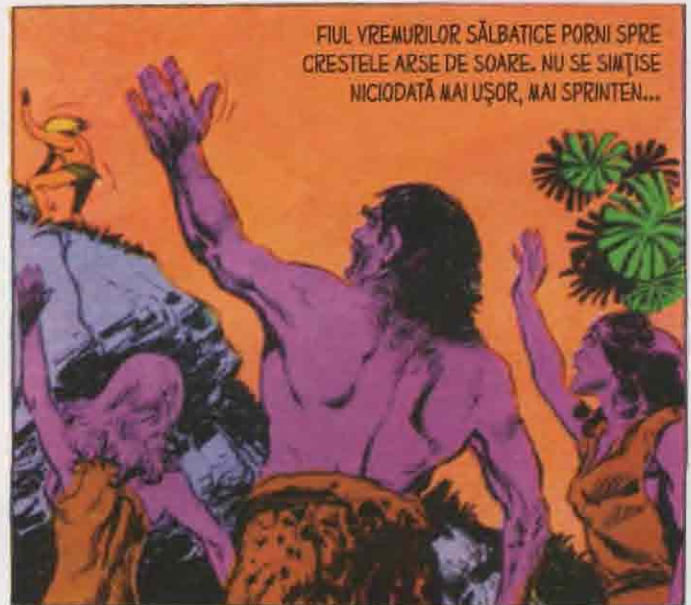
TERITORIUL SOARELUI ÎL CHEAMĂ PE RAHAN! ADIO, FRAȚILOR!



RAHAN, CARE NU CREDE ÎN PUTEREA „ANIMALULUI PICTAT”, A ȘTIUT SĂ GĂSEASCĂ SANGHAI! IAR SĂGEATA UNEI FEMEI A PUTUT SĂ-L DOBOARE!



RAHAN SPERĂ CĂ OCHII BĂRBAȚILOR S-AU DESCHIS ȘI CĂ FRAȚII LUI LE VOR DISPREȚUI MAI PUȚIN PE FEMEILE LORI! ADIO!



FIUL VREMURILOR SĂLBATICE PORNI SPRE CRESTELE ARSE DE SOARE. NU SE SIMȚISE NICIODATĂ MAI UȘOR, MAI SPRENTEN...



RAHAN ERA FERICIT, GÂNDINDU-SE CĂ TREZISE INTELIGENȚA VÂNĂTORILOR, FRAȚII LUI, ȘI CĂ LE AJUTASE ȘI PE „CELE CARE MERG ÎN PICIOARE”, SURORILE LUI.

ÎNTEMEIETORUL CIVILIZAȚIEI OMUL PREISTORIC

Fără gheare sau colți pentru a ataca, fără labe puternice care să-i permită să fugă sau să urmărească, fără aripi care să-l scape de pericole iminente, omul preistoric era creatura cea mai dezmoștenită a Universului! Dar el posedă un dat inestimabil, fără egal în istoria omenirii: **INTELIGENȚA.**

De la originile sale, care datează de mai bine de un milion de ani, omul a făcut dovada unor facultăți excepționale, concretizate în invenții geniale. Punând într-adevăr bazele civilizație noastre moderne, el a pus la punct CINCI mișcări industriale fundamentale (ciocănirea directă, ciocănirea prin intermediul unei dălți, găurirea cu burghiul, cu ajutorul unui vârful, pilirea sau tăierea cu fierăstrăul. Fiere inovatoare în arta vindecării, el a realizat cu succes operații (trepanarea craniului, de exemplu) demne de chirurgii actuali și a elaborat metode medicale a căror influență este greu sesizabilă în erei nucleare.

Acestea fiind spuse, trebuie reținut faptul că omul preistoric nu a fost un simplu cioplitor de cremene și că, dacă a fost un vânător, el a fost în același timp un constructor, un meșteșugar, un doctor și un artist.

● Activitățile omului preistoric

Vânătoarea reprezintă activitatea tipică naturii sălbatice. Toate animalele carnivore o practică, unele fiind mai mult sau mai puțin înzestrate pentru



aceasta. Astfel calitățile omului nu sunt foarte evidente, întrucât el nu se poate compara cu ursul, leul sau chiar cu pisica sălbatică.

Însă acest lucru nu l-a împiedicat să devină cel mai redutabil gonaci al prăzii care a existat vreodată pe planeta noastră. El a înlocuit ghearele inexistente cu gheare din cremene, sub formă de țepușe de vânătoare, topoare, sulițe și, mai târziu (în epoca denumită „solutreană”), cu săgeți – gheare mai teribile decât cele ale fiarelor mari pentru că zburau, traversau spațiul, oferindu-i omului membre nemăsurate.

De unde au învățat strămoșii noștri să lanseze aceste proiectile? De la maimuțe, consideră unii autori. „Este o zi specială”, a scris Edmond Haraucourt, autorul unui roman despre preistorie, „cea în care prima mână a aruncat prima piatră! Tot geniul timpurilor viitoare capătă putere prin acest act; lumea este cucerită a priori.

Din această nouă găselniță cei cu două mâini vor trage învățăminte pe care ființele cu patru labe nu le vor realiza niciodată; nicio specie, în afară de a sa, nu va concepe posibilitățile latente ale acestui gest:

să lovești departe. Înaintea lui, o maimuță a putut să arunce o piatră fără ca lansarea acestui proiectil să fie un pericol pentru Univers. De acum, lucrurile vor merge altfel. Pentru că omul are creier!”

● **Vânătoarea și creșterea animalelor**

Omul nu s-a mulțumit numai să arunce pietre sau sulițe: el a conceput capcane. Săpând gropi, el a creat un pământ nesigur sub pașii gigantilor acelei lumi. Nici chiar mamutul nu mai era în siguranță. Turme întregi au căzut victime capcanelor ascunse sub frunziș. Omul a învățat imediat toate viclesugurile vânătorului și le-a folosit pentru a face turme din prăzile sale. Folosind focul pentru a hăitui animalele, ducându-le spre câmpuri închise, omul a pus mâna pe resurse importante, trecând de la vânătoare la creșterea și înmulțirea animalelor.

● **Lumea primitivă: evoluție în jurul focului sacru**

Vânătoarea, completată de posesia focului, a contribuit mult la

dezvoltarea facultăților afective ale strămoșilor noștri și, mai mult, la întărirea instinctelor sociale. De la bun început ei au înțeles că, în lupta zilnică pentru supraviețuire, în unire stă puterea.

Pe de altă parte, trăind în comun în jurul focului, întreținut cu o grijă religioasă (în cel mai literal înțeles al cuvântului), împărțind noapte și zi izbânzile și necazurile, oamenii primitivi de la începutul cuaternarului au căpătat obiceiul de a se cunoaște și de a se ajuta între ei la îndeletnicirile mărunte, dar și în împrejurări importante.

Astfel, ei și-au perfecționat instrumentul esențial în stabilirea relațiilor, limbajul, care, devenind articulat, constituia adevăratul și poate unicul caracter distinctiv al omului în cadrul regnului animal.

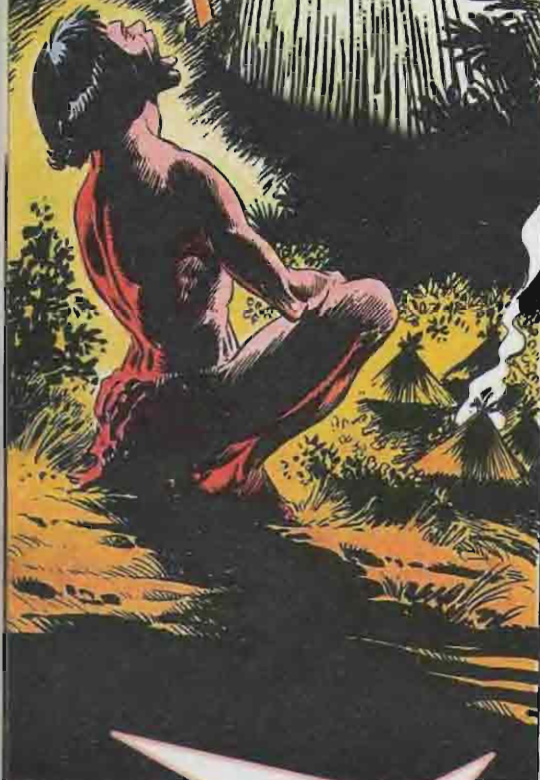
Vatra focului a fost leagănul societății omenești, flacără binefăcătoare prin care umanitatea s-a ridicat spre progresul civilizației.

Chiar dacă noi nu-l mai adorăm ca pe un zeu, așa cum o făceau oamenii primitivi, trebuie să-i fim recunoscători pentru că fără vatră, adică fără foc, nu am fi existat.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR

AAA

RÂSUL LUI
TANAKA

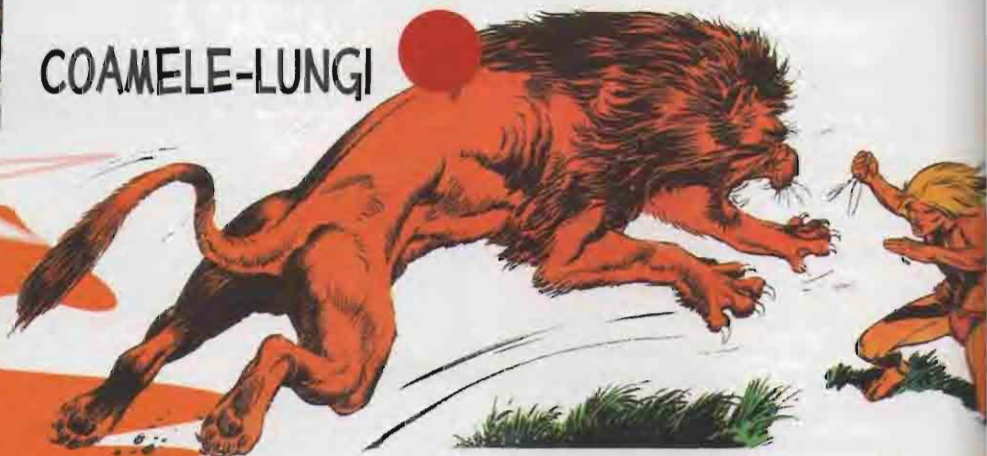


UCIȘORUL
DE MAMUȚI

POPULAȚIA
MASAI – TRIBUL
PIERDUT
AL LUI IUDA



COAMELE-LUNGI



JOC

DESCOPERĂ
DIFERENȚELE DINTRE
CELE DOUĂ IMAGINI !

 editura
Adevărul
holding

S.C. Adevărul Holding S.R.L.
Str. Fabrica de Glucoză nr. 21, sector 2, București
Director general: Peter L. Imre
Director general adjunct: Andrei Ștefan

Divizia CARTE

Director: Grigore Cartiann
Director executiv: Carmen Dincă
Director editorial: Daniel Eberhat
Director proiect: Maria Florică
Traducere: Constantin Mihail
Redactor: Ioana Bogdan
Ilustrație jocuri: Marian Simon
Tehnoredactare: Doru Măxineanu, Monica Hodor,
Silviu Mocanu, Claudiu Ionescu
Corectură: Eugenia Oprea



© Roger Lécureux, Jean-Françoise Lécureux,
André Chéret
ISSN 1842 - 7235
Publicație tipărită la: Infopress Group

Comenzi la:
carte@adevarul.ro; www.adevarul.ro
Telefon: (021.407.76.38, 021.407.76.51);
Fax: (021.407.76.42)

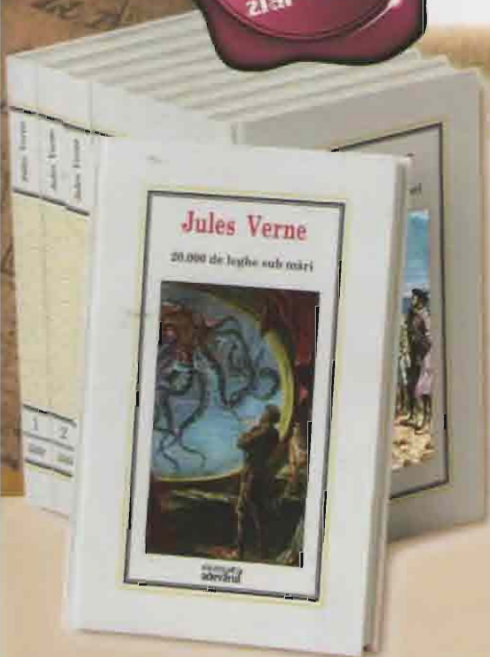
BIBLIOTECA
adevărul

Colecția originală

Jules Verne

40 de volume

DOAR
11.99 lei
ziar + carte



În fiecare
miercuri
numai
cu ziarul



proiect
susținut de



librăriile
adevărul

BUCUREȘTI: Bd. Magheru nr. 18
CRAIOVA: Str. Împăratul Traian nr. 9
CLUJ-NAPOCA: Str. Ion Rațiu nr. 2
TIMIȘOARA: Str. F. Mercy nr. 3
BRAȘOV: str. Michael Weiss nr. 9

În curând:
TIMIȘOARA 2: Str. Alba Iulia
BUCUREȘTI 2: Str. Doamnei nr. 27 - 29
CONSTANȚA: Bd. Tomis nr. 117
IAȘI: Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 4
GALAȚI: Str. Brăilei colț cu Str. Regimental II Siret nr. 3



**În acele vremuri sălbatice,
femeile jucau uneori un rol mai
important decât bărbații...
Iar Rahan avea să constate
că „cele ce merg în picioare”
sunt câteodată mai de temut
decât frații lui...**